

Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Институция: Министерство на културата	Нормативен акт: Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права
☐ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☒ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: .....
Лице за контакт: Мехти Меликов, Директор, Дирекция „Авторско право и сродните му права“	Телефон и ел. поща: 02 94 00 821 m.melikov@mc.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Проблем 1 „Необходимост от транспониране на задължителните текстове на Директива (ЕС) 2019/789“ и Директива (ЕС) 2019/790“

На 17 април 2019 г. Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз приеха две Директиви:

- Директива (ЕС) 2019/789 за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета (по-долу в текста само Директива 789) и
- Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО (по-долу в текста само Директива 790).

Не всички обществени отношения, засегнати от двете Директиви са уредени в Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП), съответно, действащата уредба не отговаря в пълна степен на изискванията на тези Директиви. Това налага приемане на съответните изменения и допълнения в закона за целите на хармонизирането на българското законодателство с европейското.

По отношение на Директива 789

Досега действащата Директива 93/83/ЕО съдържа разпоредби, които улесняват трансграничното сателитно излъчване и препредаването по кабел на телевизионни и радиопрограми с произход други държави членки. С тези правила обаче не могат да бъдат адекватно регулирани съвременните технологични достижения – така например, те не се разпростират по отношение на спомагателните онлайн услуги на излъчващите организации, а препредаването на телевизионни и радиопрограми с произход други

държави членки е ограничено до препредаване по кабел или свръхчестотна система едновременно с излъчването или предаването, изцяло и в непроменен вид, като извън обхвата остават препредаванията посредством други технологии.

Развитието на цифровите технологии и интернет промени начина, по който се разпространяват и достъпват телевизионните и радиопрограми. Все по-често потребителите очакват да имат достъп до тях на живо и по заявка, не само по сателит и кабел, но и онлайн. Нараства и интересът към програми с произход други държави членки. Същевременно, осезаема е и нуждата на езиковите малцинства и лицата, които живеят извън държавата си на произход от по-лесен достъп до програми на разбираем език.

За да отговорят на нарастващите нужди на потребителите, голям брой излъчващи организации предлагат онлайн услуги, като „симулкастинг“, „услуги за догонване“ „допълващи материали“, които са спомагателни спрямо предаванията им. Те предават ежедневно голям брой телевизионни и радиопрограми, които включват много разнообразно закриляно от авторското право и сродните му права съдържание. Това прави значително трудно уреждането на правата върху използваните обекти на закрила, като се има предвид и необходимостта да се получат правата за използване за всички обхванати територии в относително кратки срокове.

Подобен проблем с уреждането на правата срещат и операторите на услуги за препредаване. Те обединяват в пакети телевизионни и радиопрограми, които съдържат множество обекти на закрила и ги доставят на потребителите в различни страни едновременно с първоначалното им предаване, използвайки различни техники за препредаване, включително отворения интернет. Приемането на сигнала от излъчващите организации се осъществява посредством различни технологии, включително чрез „пряко въвеждане“.

През септември 2016 г., като част от Стратегията за цифров единен пазар, Европейската комисия представи пакет законодателни предложения в сферата на авторското право. Едно от тези законодателни предложения е Директивата за онлайн предаванията на излъчващите организации и препредаването на телевизионни и радиопрограми.

С Директива 789 се установяват правила, които имат за цел да подобрят трансграничния достъп до по-голям брой телевизионни и радиопрограми, като улесняват уреждането на правата за предоставянето на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията на определени видове телевизионни и радиопрограми, както и за препредаването на телевизионни и радиопрограми. С нея, също така, се установяват правила за предаването на телевизионни и радиопрограми чрез процеса на пряко въвеждане.

Новата Директива е от съществено значение за предоставянето на по-широк достъп на потребителите в Европейския съюз до телевизионни и радиопрограми с произход други държави членки. По този начин се насърчава културното и езиковото многообразие, благоприятства се социалното сближаване и се повишава достъпът до информация.

За постигане на целите си Директива 789 предвижда 3 основни нови момента:

- въвеждане на принципа на „държавата на произход“ по отношение на спомагателните онлайн услуги на излъчващите организации;
- уредба на препредаването на радио и телевизионни програми посредством нови технологии;
- регулиране на технологията за предаване на програми чрез „пряко въвеждане“.

Чл.2 на Директива 789 дефинира четири понятия, които към момента нямат легална дефиниция в ЗАПСП:

- ✓ спомагателна онлайн услуга
- ✓ препредаване
- ✓ управлявана среда

✓ пряко въвеждане

Понятието „препредаване“ има легална дефиниция в §1, т.17 на допълнителните разпоредби към Закона за радиото и телевизията (ЗРТ). Тази дефиниция обаче не отговаря в пълна степен на целите на Директива 789. Наред с това, понятието „препредаване“ се използва в ЗРТ единствено по отношение на прокламирането на принципа, че се осигурява свобода на приемането и не се ограничава препредаването на медийни услуги от други държави - членки на Европейския съюз, на основания, които попадат в областта на медийните услуги и по отношение на възможността Българското национално радио и Българската национална телевизия да могат да сключват договори с други доставчици на медийни услуги за доставка, препредаване или обмен на предавания и програми. В тази връзка се повдига въпросът за систематичното място на легалната дефиниция на „препредаване“ в контекста и на уреждането на защитени от закона права при разрешаване използването на произведения. Отчитайки и дадената от Директивата дефиниция на „препредаване“, това понятие следва да бъде уредено чрез текстовете на ЗАПСП, а не чрез тези на ЗРТ.

Чл.3 от Директива 789 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на принципа на „държавата на произход“ по отношение на спомагателните онлайн услуги.

Съгласно текста на Директива 789, действията по съобщаване на публиката на произведения или други закриляни обекти по жичен или безжичен път и предлагането на електронен достъп на произведения или други закриляни обекти по жичен или безжичен път по такъв начин, че всеки да може да получи достъп до тях от място и във време, индивидуално избрани от него, извършвани при предоставянето на публиката на: а) радиопрограми; и б) телевизионни програми, които са: i) новини и предавания за текущи събития; или ii) собствени продукции на излъчващата организация, които са изцяло финансирани от нея (с изключение на излъчванията на спортни събития и на произведенията и други закриляни обекти, включени в тях), чрез спомагателна онлайн услуга от излъчваща организация или под неин контрол и на нейна отговорност, както и действията по възпроизвеждане на произведения или други закриляни обекти, които са необходими за предоставянето на тази спомагателна онлайн услуга, достъпа до нея или нейното използване за посочените програми, за целите на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с тези действия, се считат за извършени единствено в държавата членка, в която се намира основното място на стопанска дейност на излъчващата организация.

Държавите членки следва да гарантират, че при определянето на размера на дължимото възнаграждение за правата, за които се прилага принципът на държавата на произход, страните вземат предвид всички аспекти на спомагателната онлайн услуга, като например характеристиките на услугата, включително времето, през което програмата, предоставяна чрез тази услуга, е на разположение онлайн, аудиторията и предоставените езикови версии.

В ЗАПСП липсва дефиниция на спомагателна онлайн услуга и съответно няма текст, който да кореспондира с въведения от Директива 789 принцип на държавата на произход, което налага съответните изменения и допълнения в закона.

Чл.4, параграф 1 от Директива 789 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на правилото, че за извършване на действия по препредаване (по смисъла на Директива 789) на програми се изисква получаване на разрешение от носителите на изключителното право на съобщаване на публиката, както и на правилото, че правноносителите могат да упражняват своето право да предоставят или отказват разрешение за препредаване само чрез организация за колективно управление.

Сега действащият текст на чл.21 от ЗАПСП урежда общия принцип за задължително договаряне чрез ОКУП в случаите на препредаване, но този текст се нуждае от прецизиране и допълнение, за да може да покрие изцяло дефиницията на препредаване по смисъла на Директивата.

Съгласно параграф 2 на цитирания чл.4 от Директива 789, когато правноносителят не е прехвърлил управлението на правото си за предоставяне или отказване на разрешение за препредаване на организация за колективно управление на авторски права, се счита, че организацията за колективно управление на авторски права, която управлява права от същата категория на територията на държавата, за която операторът на услуги за препредаване желае да уреди правата за препредаване, има правото да предоставя или отказва разрешение за препредаване от името на този правноносител. В случаите, когато повече от една организация за колективно управление на авторски права управлява права от тази категория, Директивата предоставя на държавите членки избор за начина, по който да решат въпроса коя организация или кои организации за колективно управление на авторски права имат правото да предоставят или отказват разрешение за препредаване. Сега действащите текстове на чл.94р¹ от ЗАПСП могат да бъдат основа за покриване на изискванията на чл.4 параграф 2 от Директива 789, като е необходимо доразвиване на правната уредба. По отношение на въпроса коя организация за колективно управление на права (ОКУП) да бъде водеща в случаите, когато за даден вид права са налице повече от една ОКУП, действащият ЗАПСП е дал разрешение като е предвидил в чл.94р¹, ал.5, че това е първата (по време) регистрирана организация. Доколкото към момента у нас има регистрирани само по една организация за различните категории права, така даденото разрешение в действащия ЗАПСП не повдига практически проблеми. Необходимостта от въвеждането на Директива 789 не налага изменение на вече възприетия подход. Последният касае и редица други хипотези, различни от тези, предмет на Директива 789, поради което и следва да е еднакъв и затова не се предлага изменение на съществуващото законово разрешение.

Чл.5 от Директива 789 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на изключение от прилагането на чл.4 на Директивата по отношение на правата на препредаване, упражнявани от излъчващите организации за собствените им предавания, независимо дали въпросните права им принадлежат или са им били прехвърлени от други правноносители.

Сега действащите текстове на чл.21, ал.5 във вр. с чл.91, ал.5 от ЗАПСП могат да бъдат основа за транспонирането на чл.5 от Директива 789, като разпоредбите на закона следва да бъдат съответно прецизирани и доразвити с оглед постигането на максимално съответствие с текстовете на Директивата.

Чл.6 от Директива 789 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на възможност за използване на медиация в случаите, когато между ОКУП и оператора на услуги за препредаване или между оператора на услуги за препредаване и излъчващата организация не се постигне споразумение относно разрешението за препредаване на излъчваните програми.

В сега действащия ЗАПСП има текстове относно прилагането на процедури по медиация, които могат да бъдат основа за транспониране на Директива 789, като се предвидят съответните допълнения.

Чл.7 от Директива 789 дава свобода на държавите членки да предвидят, че правилата на Глава III от Директивата (в частност нейните членове 4, 5 и 6), както и на Глава III от Директива 93/83/ЕИО се прилагат и в случаите, в които както първоначалното предаване, така и препредаването се извършват на тяхна територия.

В текста на сега действащия член 21 от ЗАПСП не се прави разлика между

трансгранично и вътрешно препредаване, като може да се приеме, че тази опция вече е транспонирана в българското право. Текстът следва да бъде прецизиран, за да може да покрие изцяло дефиницията на препредаване по смисъла на Директивата.

Чл.8 от Директива 789 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на правилото, че когато излъчващата организация предава чрез пряко въвеждане своите сигнали – носители на програми, на даден разпространител на сигнали, без самата тя да предава едновременно тези сигнали – носители на програми, пряко на публиката, и разпространителят на сигнали предава на публиката тези сигнали – носители на програми, се счита, че излъчващата организация и разпространителят на сигнали участват в едно общо действие по съобщаване на публиката, за което те трябва да получат разрешение от правноносителите. На практика в момента телевизионните оператори в България излъчват своите програми предимно чрез метода на прякото въвеждане, поради което изискването и уточнението на Директива 789, че при прякото въвеждане се касае за общо действие по използване, което държавите членки следва да предвидят в националното законодателство, е от съществено значение за тези оператори в процеса по уреждане ползването на защитените от закона авторски и сродни на тях права.

В ЗАПСП липсва дефиниция на пряко въвеждане - такава се появява за първи път с Директива 789. Същевременно обаче, чрез сега действащия чл.21, ал.1 изр.2 от ЗАПСП този въпрос е уреден частично по отношение на организациите, които едновременно излъчват своите предавания и предават чрез пряко въвеждане, защото е предвидено, че не се дължи отделно възнаграждение в случаите, когато в рамките на полученото разрешение за излъчване първоначалното предаване, съответно електронният достъп до произведението се осъществява от друга организация и това е единственият начин, по който то достига до крайния потребител, което на практика покрива и способа пряко въвеждане. Този текст следва да бъде доразвит така, че да покрие изцяло и изрично дефиницията на Директива 789, а освен това да обхване и радио и телевизионните организации, които предават само чрез пряко въвеждане.

Чл.8 от Директива 789 предоставя възможност на държавите членки да предвидят условията за получаване на разрешение от правноносителите, като с оглед спецификата на отношенията, а именно получаването на единно разрешение и за двете организации, е предвидена изрична уредба в тази насока, с която се предоставя свобода на договаряне между страните.

Параграф 2 на чл.8 предоставя възможност на държавите членки да предвидят, че членове 4, 5 и 6 от Директивата се прилагат *mutatis mutandis* в случаите, в които правноносителите упражняват правото да предоставят или отказват разрешение на разпространителите на сигнали за предаването чрез пряко въвеждане, извършено чрез едно от техническите средства, посочени в член 1, параграф 3 от Директива 93/83/ЕИО или в член 2, точка 2 от Директивата. Доколкото разпоредбите на членове 4, 5 и 6 от Директива 789 принципно се съдържат и в момента в действащия ЗАПСП и с оглед на получените становища от заинтересованите страни, които са еднозначни по отношение на необходимостта от транспонирането на Параграф 2 на чл.8, се предлага прилагането на съответните текстове на чл.21 и спрямо разрешаването на предаване чрез пряко въвеждане.

По отношение на Директива 790

Основната цел на Директива 790 е да създаде нови правила за авторското право и сродните му права, адаптирани към изискванията на технологичния напредък. Особено внимание е обърнато на цифровото и трансграничното използване на защитено

съдържание, като се създават задължителни изключения и ограничения от авторското право (т.нар. в ЗАПСП допустимо свободно използване), отговарящи на съвременното технологично развитие. Предвидени са мерки за улесняване на лицензионните практики за разпространението на произведения извън търговско обращение и предлагането на достъп до аудио-визуални произведения в платформи за видео по заявка. Улеснено е и използването на произведения, които са обществено достояние. Директива 790 създава ново сродно право на издателите на публикации в пресата и въвежда правила за използването на защитено съдържание от доставчиците на онлайн услуги, които съхраняват и предлагат достъп до качено от потребителите съдържание. С Директива 790 се гарантира и справедливо възнаграждение за авторите и артистите-изпълнители.

Чл.2 на Директива 790 дефинира следните понятия

- ✓ научноизследователска организация;
- ✓ извличане на информация от текст и данни;
- ✓ институция за културно наследство;
- ✓ публикация в пресата;
- ✓ доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание.

Директива 790 борави и с термина „услуга на информационното общество“ като за неговата дефиниция препраща към Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г. установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество.

В ЗАПСП липсват дефиниции на тези понятия. Понятието „услуга на информационното общество“ е дефинирано в Закона за електронните съобщения, в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия и в Закона за храните, по повод транспонирането на други директиви, съдържащи този термин, но прави впечатление, че в тези нормативни актове не е използван единен подход за дефинирането на понятието. Същото се среща и в Закона за електронната търговия.

Доколкото чрез дефинициите се определя обхвата на правната регулация, това налага съответните изменения и допълнения в ЗАПСП, вкл. и по отношение на въвеждането на нови дефиниции, за целите на транспониране на задължителните текстове на Директива 790.

Чл.3, параграф 1 от Директива 790 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на изключения в полза на научноизследователските организации и институциите за културно наследство от правата, предвидени в член 5, буква а) и член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, член 2 от Директива 2001/29/ЕО и член 15, параграф 1 от Директивата, за възпроизвеждане или извличане на откъси за целите на научни изследвания, извличането на информация от текст и данни от произведения или други обекти, до които те имат правомерен достъп.

Параграф 2 предвижда, че копия на произведения или други обекти, направени в съответствие с параграф 1, се съхраняват при подходящо ниво на сигурност и могат да бъдат запазени за целите на научните изследвания, включително за потвърждаване на резултатите от научните изследвания.

Съгласно параграф 3 правноносителите имат право да прилагат мерки за гарантиране на сигурността и целостта на мрежите и базите данни, където се хостват произведенията или другите обекти. Тези мерки не надхвърлят необходимото за постигането на посочената по-горе цел.

Последният параграф 4 на чл.3 предвижда, че държавите членки трябва да насърчават носителите на права, научноизследователските организации и институциите за културно наследство да определят съгласувани между тях най-добри практики по отношение на изпълнението на задължението и на мерките, посочени съответно в параграфи 2 и 3.

В Глава пета на ЗАПСП, уреждаща свободното използване на произведения, както и в Глава единадесета „а“, уреждаща правата на производителите на бази данни, не се съдържат разпоредби, които да съответстват на изискванията на член 3 от Директива 790, което налага приемането на съответните изменения и допълнения в закона.

Чл.4, параграф 1 от Директива 790 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на изключение или ограничение по отношение на правата, предвидени в член 5, буква а) и член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, член 2 от Директива 2001/29/ЕО, член 4, параграф 1, букви а) и б) от Директива 2009/24/ЕО и член 15, параграф 1 от Директивата, за възпроизвеждане или извличане на откъси от произведения или други обекти, до които лицата имат правомерен достъп, за целите на извличането на информация от текст и данни. Обхванатият кръг лица, ползващи се от изключението или ограничението е по-голям в сравнение с бенефициентите по член 3. Параграф 2 предвижда, че възпроизвеждането и извличането на откъси, извършени съгласно параграф 1, могат да бъдат запазени, докогато това е необходимо за целите на извличането на информация от текст и данни. Директивата не въвежда специални изисквания за съхранението на направените копия.

Съгласно параграф 3, изключението или ограничението, предвидено в параграф 1, се прилага, при условие че използването на произведения и други обекти не е изрично запазено от правноносителите върху тях по подходящ начин, като например машинночетими средства в случаите на съдържание, което е предоставено на публично разположение онлайн.

Прилагането на член 4 не засяга прилагането на член 3 от Директива.

Действащите текстове на ЗАПСП относно свободното използване на произведения, правилата за използване на компютърни програми и относно правата на производителите на бази данни не уреждат в цялост изискванията на член 4 от Директива 790, което налага приемането на съответните изменения и допълнения в закона.

Чл.5, параграф 1 от Директива 790 предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на изключение или ограничение за правата, посочени в член 5, букви а), б), г) и д) и член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, членове 2 и 3 от Директива 2001/29/ЕО, член 4, параграф 1 от Директива 2009/24/ЕО и член 15, параграф 1 от Директивата, за да позволят цифровото използване на произведения и други обекти единствено за целите на илюстрирането при преподаване до степен, която е оправдана от преследваната нестопанска цел, при условие че такова използване а) се осъществява под отговорността на образователна институция, в нейните помещения или на други места, или посредством сигурна електронна среда, достъпна единствено за учениците или студентите и преподавателите от тази образователна институция; и б) е съпроводено от посочване на източника, включително името на автора, освен ако това се окаже невъзможно.

Параграф 3 на член 5 предвижда, че използването на произведения и други обекти единствено за целите на илюстрирането при преподаване чрез сигурни електронни среди в съответствие с разпоредбите на националното право, приети съгласно настоящия член, се смята за реализирано единствено в държавата членка, където е установена образователната институция.

Параграф 2 на цитирания текст на Директивата предоставя възможност на държавите членки да предвидят неприлагането на изключението или ограничението по параграф 1 по отношение на конкретни видове използване или конкретни видове произведения или други обекти, като например материал, който е предназначен главно за образователния пазар, или музикални партитури, доколкото на пазара лесно могат да се намерят

подходящи лицензи за действията, посочени в параграф 1 и отговарящи на потребностите и спецификите на образователните институции. Държавите членки, които решат да се възползват от настоящия параграф, предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицензиите за действията, посочени в параграф 1, от настоящия член са на разположение по подходящ начин и са видими по подходящ начин за образователните институции.

Параграф 4 също дава възможност на държавите членки да предвидят справедливо обезщетение за правоносителите за използването на техни произведения или други обекти съгласно параграф 1.

В Глава пета на ЗАПСП, уреждаща свободното използване на произведения, както и в Глава единадесета а, уреждаща правата на производителите на бази данни, не се съдържат разпоредби, които да покриват изцяло тези изисквания на член 5, параграф 1 и 3 от Директива 790 и най-вече по отношение на цифровите и трансгранични преподавателски дейности, което налага приемането на съответните изменения и допълнения в закона. По отношение на транспонирането на параграф 2 на чл.5 от Директивата следва да се съобрази текста на сега действащия чл.25 от ЗАПСП. Този текст предвижда изключение от правото на свободно ползване без съгласието на носителя на авторското право по отношение на нотните материали дори и срещу заплащане на компенсационно възнаграждение, поради което може да се приеме, че тази опция на Директивата е възприета от българския законодател и следва да се разшири и спрямо свободното ползване и без заплащане на възнаграждение. Що се касае до параграф 4 на чл.5 от Директивата, следва да се отчете, че законодателният подход у нас е трайно последователен в годините от приемането още на Закона за авторското право през 1952 г. и до днес в насока за безвъзмездното използване на произведения в сферата на традиционните образователни способности. В тази връзка, с цел прилагане на еднакъв законодателен подход спрямо всички образователни способности, не се предлага транспониране на този текст на Директивата.

Чл.6 от Директивата предвижда задължителното въвеждане от страна на държавите членки на изключение за правата, посочени в член 5, буква а) и член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО, член 2 от Директива 2001/29/ЕО, член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2009/24/ЕО и член 15, параграф 1 от Директивата, за да позволят на институциите за културното наследство да правят копия от произведения или други обекти, които се намират постоянно в техните колекции, във всеки формат и на всеки носител, за целите на опазването на такива произведения или други обекти и до степеня, необходима за съхранението им.

Сега действащият текст на чл.24, ал.1, т.9 от ЗАПСП не покрива изцяло целта на Директивата, поради което се налагат съответните допълнения в закона.

Чл.7 от Директива 790 предвижда, че всяка договорна разпоредба, която противоречи на предвидените в членове 3, 5 и 6 изключения, не подлежи на изпълнение.

Текстът на Директивата е императивен, поради което и следва да бъде транспониран в съответните норми на ЗАПСП, с които се регулира материята на посочените членове 3, 5 и 6 от Директива 790.

Чл.8 – чл.11 от Директива 790 предвиждат задължително въвеждане от страна на държавите членки на някои правила относно използване на произведения извън търговско обращение и други обекти от институции за културно наследство (ИКН).

Държавите членки са длъжни да гарантират, че ОКУП могат да отстъпват на ИКН за нетърговски цели неизключителните права за дигитализацията на произведенията, които са част от постоянните им колекции, без значение дали правоносителите са

оправомощили за това съответната организация. Условието за това са ОКУП да е достатъчно представителна за правноносителите върху съответния вид произведения и правата, които се отстъпват, както и да се гарантира равноправното третиране на правноносителите. Отстъпването на правата чрез този механизъм позволява на ИКН да използват произведенията във всяка държава членка.

Предвижда се и въвеждането на задължително изключение от авторското право за предлагането на електронен достъп до произведения извън търговско обращение от ИКН на нетърговски сайтове, в случай че не съществува ОКУП, която да отговаря на изискванията за разширено колективно лицензиране. Счита се, че използванията по силата на изключението се извършват единствено на територията на държавата членка, в която е установена ИКН.

Директивата дава редица гаранции за интересите на правноносителите, сред които е възможността носителят на правата да изключи произведението си от обхвата на лицензионния механизъм или изключението.

Чл.10 от Директивата гарантира публичност на информацията за произведенията извън търговско обращение, които се използват по силата на механизма за разширено колективно лицензиране и изключението от авторското право. Данните за това трябва да са достъпни на единен публичен онлайн портал, създаден и управляван от Службата за интелектуална собственост на Европейския съюз. По този начин ще се предостави възможност на правноносителите да изключат произведенията си от обхвата на разширеното колективно лицензиране или изключението.

Чл.11 от Директивата задължава държавите членки да проведат консултации с правноносителите, ОКУП и ИКН във всеки сектор за определянето на специфични изисквания, при които се счита, че едно произведение е извън търговско обращение.

Насърчава се диалогът между представителните организации на ползвателите и правноносителите във всеки един сектор, включително ОКУП и други организации на заинтересовани страни, за да се гарантира, че предвиденият в чл.8 лицензионен механизъм функционира правилно и интересите на правноносителите са защитени.

В действащия ЗАПСП липсват текстове, които да уреждат обществените отношения, предмет на регулация с цитираните текстове на Директива 790. Това налага допълване на ЗАПСП с нова глава относно правилата при използването на произведения и други обекти на закрила извън търговско обращение.

Чл.13 от Директива 790 задължава държавите членки да гарантират, че страните, които се сблъскват с трудности при лицензирането на права, когато желаят да сключат споразумение с цел предлагането на електронен достъп до аудиовизуални произведения на услуги за видео по заявка, могат да разчитат на съдействието на независим орган или на медиатори. Независимият орган, създаден или определен от държавата членка за целите на настоящия член, и медиаторите подпомагат страните при преговорите и им помагат да постигнат споразумение, включително, по целесъобразност, като им представят предложения

Правилата на действащия ЗАПСП относно медиацията не съдържат текстове конкретно в посоката, регулирана от Директива 790, което налага допълване на закона.

Чл.14 от Директива 790 задължава държавите членки да предвидят, че когато срокът на закрила на произведение на визуалното изкуство е изтекъл, всички материали, произтичащи от действие на възпроизвеждане на произведението, не са обект на авторското право или на сродните му права, освен ако материалът, получен в резултат на това действие на възпроизвеждане, е оригинален, в смисъл че е собствено интелектуално творение на автора.

Действащият ЗАПСП не съдържа норма, която да покрива цитираното изискване на член 14 от Директива 790, поради което се налага изрично допълнение в закона

в посочения смисъл.

Чл.15 от Директива 790 задължава държавите членки да въведат право на възпроизвеждане и право на предлагане на електронен достъп в полза на издателите на публикации в пресата за използването онлайн на техните публикации от доставчиците на услуги на информационното общество. Интернет потребителите могат да продължат да използват публикациите за лични и нетърговски цели, включително да ги споделят онлайн, както досега.

Закрилата се разпростира спрямо цели публикации и части от такива, но извън обхвата остават отделни думи или прекалено кратките откъси от публикации. Новите правила няма да се прилагат и за създаването на хипервръзки, както и за включените в публикацията факти от обективната действителност.

Времетраенето на предвидената закрила е 2 години, а същата е само за публикации след 6 юни 2019 година.

Директивата задължава държавите членки да гарантират, че авторите на включените в публикацията произведения ще получат справедлив дял от възнагражденията, които получават издателите от доставчиците на услуги на информационното общество за използването на техните публикации.

Действащият ЗАПСП не съдържа правила относно правата на издателите на публикации в пресата, които да покриват изискванията на член 15 от Директива 790. Това налага допълване на ЗАПСП с нова глава относно правата на издателите на публикации в пресата.

Чл.16 от Директива 790 дава възможност на държавите членки да въведат разпоредба, която ще позволи на издателите на обекти на закрила, на които авторът е прехвърлил или отстъпил част от авторските правомощия, да имат право на дял от компенсационното възнаграждение за използването на произведението по силата на изключение или ограничение.

Директивата предоставя гъвкавост на държавите членки при определянето на начина и реда, по които издателите да обосноват претенцията си, и условията за разпределяне на компенсационните плащания между авторите и издателите.

Действащият чл.26, ал.1, изр. второ от ЗАПСП предвижда право на компенсационно възнаграждение за авторите и издателите на всякакви отпечатани произведения когато тези произведения се възпроизвеждат по репрографски начин за лично използване, при условията на чл.25, ал.1, т.1. Този текст съответства на смисъла на чл.16 от Директивата, поради което следва да се приеме, че същият вече е част от вътрешното българско законодателство. Съответно в ал.9 на цитирания чл.26 от ЗАПСП са уредени условията за разпределяне на компенсационните плащания между авторите и издателите.

Чл.17 от Директива 790 предвижда задължително въвеждане от страна на държавите членки на правилата, разписани в този член относно използването на защитено съдържание от доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание.

В действащия ЗАПСП липсват текстове, които да уреждат обществените отношения, предмет на регулация с цитираните текстове на Директива 790, което налага допълване на ЗАПСП с нови текстове в тази насока.

Чл.18 от Директива 790 задължава държавите членки да гарантират, че когато авторите и артистите изпълнители лицензират или прехвърлят своите изключителни права за използване на техните произведения или други обекти, те имат право да получат подходящо и пропорционално възнаграждение.

Принципът за подходящо и пропорционално възнаграждение е закрепен частично

в действащия ЗАПСП и в частност в чл.38 и чл.76, но тези текстове следва да се прецизират и доразвият за целите на пълно съответствие с изискванията на Директива 790.

Чл.19 от Директива 790 задължава държавите членки да гарантират, че страните, на които авторите и изпълнителите са лицензирали или прехвърлили правата си, им предоставят поне веднъж годишно актуална, релевантна и разбираема информация за използването на техните обекти на закрила, включително за начините на използване, спечелените приходи и дължимите възнаграждения. Това ще позволи на авторите и изпълнителите да получат по-пълна информация за използването на техните произведения и изпълнения, която ще им помогне да преценят по-точно икономическата им стойност. Задължението за прозрачност се прилага и по отношение на лицата, на които първоначалният контрагент е отстъпил правата си, в случай че последният не разполага с цялата необходима информация и авторът или изпълнителят е направил искане за това. В тези хипотези контрагентът по първоначалния договор предоставя информация за идентичността на следващите лицензополучатели.

Предоставена е свобода на държавите членки да решат дали да ограничат задължението за прозрачност до определен вид информация, която е разумно да се очаква, когато административната пречка за изпълнение на задължението се окаже непропорционална на фона на генерираните от използването приходи.

Директивата дава възможност, също така, задължението за прозрачност да не се прилага в случаите, в които приносът на автора или изпълнителя е незначителен с оглед на цялото произведение или изпълнение, освен ако не докаже, че информацията му е необходима, за да упражни правото си да приспособи договора, съгласно изискванията на чл.20 от Директивата.

В действащия ЗАПСП липсват разпоредби, които да кореспондират с предвиденото в чл.19 от Директива 790 задължение за прозрачност, което налага допълването на закона с нови текстове, съответстващи на Директивата.

Чл.20 от Директива 790 предвижда механизъм за приспособяване на договорите като задължава държавите членки да гарантират, че при липсата на споразумение за колективно договаряне, предвиждащо съпоставим механизъм, авторите и артистите изпълнители или техните представители имат право да предявят претенция за подходящо, допълнително и справедливо възнаграждение от страната, с която са сключили договор за упражняване на права, или от нейните правоприемници, когато първоначално договореното възнаграждение се окаже несъразмерно ниско в сравнение с всички последващи съответни приходи от използването на произведенията или изпълненията.

Механизмът за приспособяване на договорите е закрепен частично в действащия ЗАПСП (чл.38 и чл.76), но същият следва да се прецизира и допълни за целите на пълно съответствие с изискванията на Директива 790.

Чл.21 от Директива 790 задължава държавите членки да предвидят, че споровете относно задължението за прозрачност по член 19 и механизма за приспособяване на договорите по член 20 могат да се отнесат за решаване чрез доброволна, алтернативна процедура за извънсъдебно решаване на спорове, както и че представителните организации на авторите и артистите изпълнители могат да инициират такива процедури по конкретно искане на един или повече автори или артисти изпълнители.

Правилата на действащия ЗАПСП относно разрешаването на спорове не съдържат текстове конкретно в насоката, регулирана от Директива 790, което налага допълване на закона.

Чл.22 от Директива 790 задължава държавите членки да гарантират, че когато автор или артист изпълнител е отстъпил чрез лиценз или е прехвърлил своите права върху произведение или друг защитен обект на изключителна основа, той има право да оттегли изцяло или частично лиценза или прехвърлянето на права, ако произведението или друг защитен обект не се използва. Държавите членки са длъжни също така да предвидят, че оттеглянето може да се упражнява само след разумен срок след сключването на лицензията или на споразумението за прехвърляне на правата. Авторът или артистът изпълнител уведомява лицето, на което са били лицензирани или прехвърлени правата, и определя подходящ срок, в рамките на който да се извършва използването на лицензираните или прехвърлените права. След изтичането на този срок авторът или артистът изпълнител може да реши да прекрати изключителността на договора, вместо да оттегли лицензията или прехвърлянето на правата.

За транспониране на този текст на Директива 790 може да се стъпи на сега действащия чл.39 от ЗАПСП, като същият следва да се прецизира и допълни за целите на пълно съответствие с изискванията на Директива 790.

Съгласно чл.23 от Директива 790 договорните клаузи, които противоречат на чл.19, чл.20 и чл.21 от Директивата са неприложими, а разпоредбите на чл.18 – чл.22 от Директивата не се прилагат за авторите на компютърни програми. Съответно при транспониране на цитираните текстове на Директива 790 следва да се предвиди заложеното правило в чл.23 от нея.

Проблем 2 „Необходимост от определяне на давностен срок за предявяване на претенции от страна на правноносителите, които не са прехвърлили правата си за управление от ОКУП, съгласно чл.4, параграф 3 от Директива 789“

Чл.4, параграф 3 на Директива 789 предвижда задължение за държавите членки да гарантират, че правноносителят, който не е прехвърлил правата си за управление от ОКУП има същите права и задължения, произтичащи от споразумението между оператора на услуги за препредаване и организацията или организациите за колективно управление на авторски права, като правноносителите, които са упълномощили въпросната организация или въпросните организации за колективно управление на авторски права, както и да гарантират, че този правноносител може да предяви тези права в срок, не по-кратък от три години от датата на препредаването, което включва неговото произведение или друг закрилян обект. Директива 789 предоставя възможност на държавите членки да определят и по-дълъг от тригодишния срок за предявяване на правата.

В сега действащия ЗАПСП няма предвиден давностен срок, в който правноносителите, които не са прехвърлили правата си за управление от ОКУП да могат да предявят претенциите си за получаване на дължимото им се възнаграждение. В действащия Закон за задълженията и договорите е дадена обща законодателна уредба на института на давността, която е приложима във всички случаи, в които специалният закон (какъвто е и ЗАПСП) не предвижда друго. Спецификата на обществените отношения, регулирани от ЗАПСП и конкретно необходимостта от максимална закрила на правата на посочените лица, в контекста и на предвиденото в Директивата, а именно, че този срок започва да тече от датата на препредаването, а не от датата на узнаването (която реално може да бъде доста по-късна от първата), налагат изрично да се предвиди в ЗАПСП какъв да е давностният срок за предявяване на правата от страна на правноносителите, които не са прехвърлили правата си за управление от ОКУП.

Проблем 3 „Необходимост от въвеждане на колективно лицензиране с разширено действие по смисъла на чл.12 от Директива 790“

Чл.12 от Директива 790 дава възможност на държавите членки по техен избор да въведат в законодателствата си механизъм за колективно лицензиране с разширено действие – той може да се основава както на разширено колективно лицензиране (параграф 1, буква а), така и на оправомощаване или презумпция за представителство (параграф 1, буква б). Механизмът за колективно лицензиране с разширени действие ще позволи на ОКУП да сключват споразумения, които ще се прилагат и по отношение на правата на правноносителите, които не са им възлагали управлението им. Съгласно алтернативната хипотеза ОКУП е оправомощена да представлява или се предполага, че представлява правноносителите, които не са я оправомощавали. За ОКУП се прилагат правилата на Директива 2014/26/ЕС.

Съгласно Директивата, механизмът за колективно лицензиране с разширено действие следва да се прилага само в ясно определени области на използване, в които придобиването на съгласието на правноносителите на индивидуална основа е трудно и непрактично.

Държавите членки трябва да определят критериите за представителност на ОКУП.

Директивата предвижда редица гаранции за интересите на правноносителите – ОКУП следва да е достатъчно представителна, правноносителите следва да бъдат третирани еднакво и да имат възможност да оттеглят произведенията си, необходимо е да се вземат мерки за даване на публичност на използването по силата на този механизъм.

В действащия ЗАПСП колективното лицензиране на права е широко застъпено, като в хипотезите, в които колективното лицензиране е задължително, същото е с разширено действие. Доколкото текстът на чл.12 от Директива 790 не третира въпроса със задължителното колективно лицензиране и същевременно изрично предвижда, че механизмът за колективно лицензиране с разширено действие следва да се прилага само в ясно определени области на използване (в които придобиването на съгласието на правноносителите на индивидуална основа е трудно и непрактично), въпрос на допълнителен анализ е дали са налице и други области, извън вече регулираните в ЗАПСП чрез колективното лицензиране, за които би било подходящо въвеждането на този механизъм.

Проблем 4 „Необходимост от определяне на подходящия орган за целите на транспониране на чл.13 от Директива 790“

Съгласно чл.13 от Директива 790 държавите членки са длъжни да определят орган, пред който страните, които се сблъскват с трудности при лицензирането на права, когато желаят да сключат споразумение с цел предлагането на електронен достъп до аудиовизуални произведения на услуги за видео по заявка, да могат да повдигнат за разрешаване евентуално възникналите помежду им спорове.

Директива 790 предоставя свобода на държавите членки да преценят дали този орган да бъде медиатор или друг независим орган.

Проблем 5 „Пречки за достигане на висок стандарт на качеството на обслужването поради липса на проверки по служебен път в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ и удостоверяване на вписаните в регистрите обстоятелства чрез представяне на документи“

В чл.94г от ЗАПСП е предвидено създаването и поддържането от страна на

Министерството на културата на публичен регистър на лицата, получили регистрация по чл.94б за колективно управление на права, който съдържа два раздела: първи раздел - за организации за колективно управление на права и втори раздел - за независими дружества за управление на права. За вписването в регистъра и съответно при вписване на последващи промени във вече вписаните обстоятелства, се издава удостоверение. Съгласно чл.94д от ЗАПСП за издаване на удостоверението се заплаща такса, в размер, съгласно Тарифата за таксите, които се събират в системата на Министерството на културата.

В чл.125г от Закона за радиото и телевизията също е предвидено създаването и поддържането от страна на Съвета за електронни медии на публичен регистър с шест отделни раздела: български радио- и телевизионни програми, които могат да бъдат разпространявани на територията на Република България чрез кабел и сателит; чуждестранните програми, които могат да бъдат разпространявани на територията на Република България чрез кабел и сателит; български радио- и телевизионни програми, разпространявани чрез налични и/или нови електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване или електронни съобщителни мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване; медийните услуги по заявка и предприятията, които разпространяват български и чуждестранни програми; платформите за споделяне на видеоклипове. Регистърът съдържа данни за радио-или телевизионните оператори, доставчиците на медийни услуги и доставчиците на платформи за споделяне на видеоклипове. Съгласно чл. 102 от ЗРТ радио- и телевизионните оператори, освен таксите за лицензиране и регистрация, заплащат такси за издаване на дубликат на лицензията, съответно на удостоверението за регистрация, както и такси за издаване на удостоверение за вписване в регистъра, а доставчиците на медийни услуги по заявка и доставчиците на платформа за споделяне на видеоклипове заплащат такси за издаване на удостоверение за вписване. Размерите на таксите са съгласно Тарифата за таксите за радио- и телевизионна дейност.

Независимо от изричното предвиждане в ЗАПСП и в ЗРТ на публичността на регистрите и тяхното реално публикуване на интернет страниците съответно на Министерството на културата и на Съвета за електронни медии, липсва законово скрепен ефективен механизъм, който да гарантира, че функцията „публичност“ се използва практически от субектите, пред които следва да се удостоверят обстоятелства, вписани в публичните регистри. Това са субекти от кръга както на административните органи и органите на съдебната власт, така и на лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги. Честа практика е цитираните органи, лица и организации да изискват от лицата, вписани в публичните регистри да удостоверят обстоятелството по вписването чрез представяне на нарочен документ – удостоверение. Изискването за удостоверяване на вписването в публичен регистър чрез документ нарушава принципите на комплексното административно обслужване и служебното начало, регламентирани в Административнопроцесуалния кодекс и в Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. Изискването противоречи на правилото за еднократно събиране и създаване на данни, регламентирано в Закона за електронното управление, тъй като Министерството на културата и Съветът за електронни медии са първични администратори на данните от двата регистъра. Неизползването на функцията „публичност“ на двата регистъра е в противоречие и с принципите за предвидимост и непрекъснато усъвършенстване на качеството, предвидени в Закона за администрацията.

Допълнението на цитираните текстове на ЗАПСП и ЗРТ цели намаляване на административната тежест за част от идентифицираните заинтересовани лица и постигане на по-висок стандарт на качеството на обслужването. Предложението е свързано с изричното предвиждане в двата нормативни акта за правило, съгласно което

административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги и органите на съдебната власт да не изискват от заявителите и/или подателите представяне на доказателства за вписани в регистъра обстоятелства и данни, като установяват обстоятелствата по служебен път, чрез проверка в регистрите, въз основа на посочени идентификационни данни.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Предвидените с двете Директиви нови правила са от такова естество, което не позволява регулирането им да стане чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

По отношение на промените, свързани с публичните регистри, макар принципно проблемът да може да се разреши с промяна в организацията на работа на органите, лицата и организациите, за които се предлага да се въведе забрана за изискване на документ, удостоверяващ обстоятелството за вписване в публичния регистър, досегашният законодателен подход е именно в насока изрично предвиждане на такава забрана в съответния закон. Като примери могат да се посочат Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, Закона за регистър БУЛСТАТ, Закон за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия, Закон за съсловните организации на магистър-фармацевтите, Закон за физическото възпитание и спорта и редица др.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Директива 789 урежда обществени отношения, развили се в резултат от технологичния напредък, възникването и широкото навлизане на нови начини за достигане на произведения до публиката.

Директива 790 урежда обществени отношения, насочени към по-нататъшното хармонизиране на правото на Съюза, приложимо за авторското право и сродните му права в рамките на вътрешния пазар, като взема предвид по-специално цифровото и трансграничното използване на защитено съдържание. Тя, също така, установява правила за изключенията и ограниченията по отношение на авторското право и сродните му права, улесняването на лицензиите, както и правила с цел да се осигури добре функциониращ пазар за използването на произведения и други обекти.

В ЗАПСП има текстове, които частично кореспондират на текстовете на Директива 789 и Директива 790, но чрез тяхното запазване в сегашния им вид, не биха могли да се постигнат в цялост резултатите, които двете Директиви преследват. Същевременно е налице законодателна празнота по отношение на някои текстове на Директива 789 (като чл.3 например), както и по отношение на по-голямата част от текстове на Директива 790, които предвиждат изцяло нови правила.

По отношение на регистрите, текстовете за публичност на двата регистъра съществуват в законодателството от десетилетие, но на практика вписаните в тях обстоятелства не се установяват чрез служебни проверки, а с представяне на документи пред различните административни органи, органи на съдебната власт, организации, предоставящи обществени услуги и лица, осъществяващи публични функции.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Съгласно чл.12.1 от Директива 789 и съгласно чл.29.1 от Директива 790, държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с Директивите, най-късно до 7 юни 2021 г.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Последващи оценки на въздействието или анализи на изпълнението не са извършвани, доколкото се касае до новоприето европейско законодателство.

2. Цели:

Цел 1 „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“

С постигането на тази цел ще се постигат следните под-цели:

- 1.1. Улесняване на трансграничното предоставяне на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията и препредаванията на телевизионни и радиопрограми с произход от Република България, както и да се улесни приемането у нас на програми, с произход друга държава членка, като се адаптира правната уредба на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с тези дейности;
- 1.2. Осигуряване на правна сигурност за операторите на услуги за препредаване, които трябва да получат разрешение от носителите на изключителното право на публично разгласяване на произведения или други закриляни обекти, като същевременно се гарантира и получаването от страна на правноносителите на подходящо възнаграждение за препредаването на техни произведения и други закриляни обекти;
- 1.3. Осигуряване на правна сигурност и поддържане на високо равнище на закрила на правноносителите при предаване чрез пряко въвеждане, като се предвиди, че в тези случаи е налице едно общо действие по предаване, в което излъчващите организации и разпространителите на сигнали участват със съответния принос и следователно излъчващите организации и разпространителите на сигнали следва да получат разрешение от правноносителите за своя конкретен принос към общото действие по предаване.
- 1.4. Адаптиране на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права към цифровата и трансграничната среда;
- 1.5. Подобряване на лицензионните практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти;
- 1.6. Гарантиране на по-широк достъп до съдържание;
- 1.7. Уреждане на правоотношенията, свързани с публикации в пресата;
- 1.8. Уреждане на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание;
- 1.9. По-широко застъпване на извънсъдебните механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права

Цел 2 „Гарантиране на по-голяма защита на правноносителите, които не са прехвърлили на ОКУП управлението на правата си“

Цел 3 „Дефиниране на областите, спрямо които може да се въведе механизъм на колективно лицензиране с разширено действие“

Цел 4 „Определяне на най-подходящия орган по чл.13 от Директива 790“

Цел 5 „Гарантиране спазването на принципите на комплексното административно обслужване, служебното начало, предвидимостта, усъвършенстване на качеството и еднократното събиране и създаване на данни“

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и

измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Административни и регулаторни органи

- 1.1. Министерство на културата
- 1.2. Министерство на образованието и науката
- 1.3. Съвет за електронни медии
- 1.4. Комисия за регулиране на съобщенията
- 1.5. Държавна агенция „Архиви“

2. Неограничен брой физически лица:

- 2.1. Правноносител на защитени от ЗАПСП права – авторски и сродни на тях
- 2.2. Ползватели (зрител и слушател) на телевизионни и радиопрограми

3. Организации за колективно управление на права, съгласно регистър, воден от Министерство на културата – 10 бр.

4. Независими дружества за управление на права – 8 бр.

5. Излъчвачи и предавачи организации – линейните 206 бр., съгласно регистър, воден от СЕМ

6. Оператори на услуги за препредаване – над 400 бр. действащи, съгласно регистър, воден от СЕМ

7. Доставчици на онлайн услуги (като YouTube, Vbox и др.)

8. Доставчици на съдържание в Интернет - 48 бр. съгласно регистър, воден от СЕМ СЕМ

9. Предприятията, уведомили комисията за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения – 1134 бр., съгласно регистър воден от КРС

10. Предприятия, получили разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс-радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез мрежи за наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване – 2 бр.

11. Научноизследователски и образователни организации и институции

- 11.1. Българска академия на науките и институтите и специализираните звена към БАН (42 бр. института, 8 академични специализирани звена и 9 специализирани звена)
- 11.2. Висши училища – 51 бр. съгласно регистъра на МОН
- 11.3. Професионални колежи - 57 бр. общо, от които 44 бр. действащи и 13 бр. очакващи вписване, съгласно регистъра на МОН
- 11.4. Институции в сферата на предучилищното и училищното образование – 2698 действащи институции, съгласно регистъра на МОН
- 11.5. Болници, които провеждат научни изследвания (като например Университетска болница „Александровска“, Университетска болница „Лозенец“ и др.)

12. Неограничен брой лица, извършващи автоматизиран анализ на текст и данни

13. Институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство

- 13.1. Българска национална филмотека
- 13.2. Българска национална телевизия

13.3. Българско национално радио

14. Други институции за културно наследство:

14.1. Обществени библиотеки - 2607 съгласно регистъра, воден от МК по чл.10 от Закона за обществените библиотеки

14.2. Музеи – 160 (общо 445 с отделните филиали, експозиции, галерии и др.) бр. съгласно регистъра на МК

14.3. Архивни учреждения

15. Издатели на публикации в пресата – 340 доставчици на медийни услуги, съгласно Регистъра на подадените през 2021г. декларации по ЗЗДПДПОРДМУ, чл.7а, ал. 3 и 20 разпространители на периодични печатни произведения, съгласно Регистъра на подадените през 2021г. декларации по ЗЗДПДПОРДМУ, чл.7б, ал. 1

16. Ползватели на публикации в пресата – новинарски агрегатори и агенции за медиен мониторинг/прес клипинг

17. Неправителствени организации – сдружения на излъчващи организации, оператори, правоносители (АБРО, БАККО, НСКО Клуб 2000, ТеРаПро, Съюз на филмовите дейци, Българска музикална асоциация, Българска асоциация на музикалните продуценти, Асоциация на филмовите и телевизионните продуценти и др., Съюз на издателите в България и др.)

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще оказват пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: „Необходимост от транспониране на задължителните текстове на Директива (ЕС) 2019/789 и Директива (ЕС) 2019/790“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Този вариант предполага да не бъдат приети изменения и допълнения в ЗАПСП, чрез които да се транспонират текстовете на Директива (ЕС) 2019/789 за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета и на Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО, предвиждащи конкретни задължения за държавите членки във връзка със законодателното уреждане на описаните в съответната Директива обществени отношения.

По отношение на Директива 789 при този вариант обществените отношения, свързани с уреждането на авторските и сродните права при предоставянето на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията на определени видове телевизионни и радиопрограми и за трансграничното препредаване на телевизионни и радиопрограми, както и в случаите на предаване на телевизионни и радиопрограми чрез процеса на пряко въвеждане, ще останат без или с неprecизна правна регламентация.

Аналогично, по отношение на Директива 790 при този вариант обществените отношения, касаещи авторските и сродните права, по отношение на извличането на информация от текст и данни за целите на научните изследвания, използването на произведения и други обекти в рамките на цифрови и трансгранични преподавателски дейности, използването на произведения извън търговско обращение и други обекти от институции за културно наследство, закрилата на публикациите в пресата при онлайн използване, използването на защитено съдържание от доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание и др., предмет на уредба от страна на Директивата, също ще останат без или с непълна правна регламентация.

В тази си част българското законодателство няма да съответства на европейското, като същевременно, Република България няма да е изпълнила задължението си по Договора за функционирането на Европейския съюз за осигуряване постигането на заложените от Директива 789 и Директива 790 резултати.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират положителни икономически, социални и/или екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

По отношение на Директива 789

Идентифицират се следните отрицателни икономически въздействия:

→ Налагане на имуществена санкция, определена от Европейската комисия в случай, че същата упражни правото си по чл.258 от ДФЕС да сезира Съда на Европейския съюз с иск срещу Република България за неизпълнение на задължението да се съобщи за мерките за транспониране на Директивата. Когато Съдът на Европейския съюз установи, че има неизпълнение, той може да наложи на Република България да заплати еднократно платимата сума или периодичната имуществена санкция, в рамките на размера, определен от Комисията. Съгласно Съобщение на Комисията — Актуализиране на данните, използвани при изчисляването на еднократно платимите суми и периодичните имуществени санкции, предлагани от Комисията на Съда на Европейския съюз в производствата за установяване на неизпълнение на задължения (2019/С 309/01), възможната минимална еднократно платима сума би била в размер на 610 000 евро.

→ Правноносителите на защитени от ЗАПСП права могат да бъдат изправени през опасност да не получат адекватно възнаграждение за всички способи, чрез които произведения или части от тях, съдържащи техни авторски или сродни права, достигат до потребителите. Липсата на прецизна правна уредба относно начина, по който да се урежда правата за използване на произведения и други закриляни обекти чрез всички съвременни средства и технологии, по които една телевизионна или радиопрограма може да достигне до широката публика, създава риск за авторите, продуцентите и другите правноносителите от това техните произведения и други закриляни обекти да бъдат използвани без разрешение и съответно без заплащане на подходящо възнаграждение. Това, от своя страна, би могло да доведе до неоправдано облагодетелстване на излъчващите организации и операторите на услуги за препредаване за сметка на правноносителите. От друга страна, възнаграждението за препредаване на произведения и други закриляни обекти е важно, за да се гарантира предлагането на разнообразно съдържание, което е в интерес и на потребителите.

→ Липсата на прецизна нормативна уредба на обществените отношения, засегнати от Директивата, ще задълбочи още повече съществуващите и към момента затруднения,

вкл. свързани и с допълнителни разходи и административни тежести, които излъчващите организации и операторите на услуги за препредаване срещат във връзка с уреждането на правата върху използваните от тях обекти на закрила.

Идентифицират се следните отрицателни социални въздействия:

→ Липсата на адекватни стъпки за преодоляване на констатираните затруднения, които излъчващите организации и операторите на услуги за препредаване срещат във връзка с уреждането на правата върху използваните от тях обекти на закрила може да ограничи възможността за по-широк достъп на потребителите в Европейския съюз до телевизионни и радиопрограми, с произход от Република България, което пък от своя страна може да доведе и до лишаване на българите, които живеят извън страната от възможността за достъп до телевизионни и радиопрограми на разбираем за тях език. В сила е и обратното – биха се засегнали и правата на пребиваващите у нас граждани на други държави, които също биха били лишени от възможността за достъп до телевизионни и радиопрограми на разбираем за тях език.

→ Липсата на яснота може да попречи на излъчващите организации и разпространителите да осъществяват законосъобразно дейността и е възможно да насочи някои от тях изобщо да не предават, което също би било в ущърб на публиката, която има интерес от достъп до многообразно съдържание.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия.

По отношение на Директива 790

Идентифицират се следните отрицателни икономически и социални въздействия:

→ Налагане на имуществена санкция, определена от Европейската комисия в случай, че същата упражни правото си по чл.258 от ДФЕС да сезира Съда на Европейския съюз с иск срещу Република България за неизпълнение на задължението да се съобщи за мерките за транспониране на Директивата. Когато Съдът на Европейския съюз установи, че има неизпълнение, той може да наложи на Република България да заплати еднократно платимата сума или периодичната имуществена санкция, в рамките на размера, определен от Комисията. Съгласно Съобщение на Комисията — Актуализиране на данните, използвани при изчисляването на еднократно платимите суми и периодичните имуществени санкции, предлагани от Комисията на Съда на Европейския съюз в производствата за установяване на неизпълнение на задължения (2019/C 309/01), възможната минимална еднократно платима сума би била в размер на 610 000 евро.

→ Извличането на информация от текст и данни позволява обработването на големи обеми информация с оглед придобиване на нови знания и разкриване на нови тенденции. Докато технологиите за извличане на информация от текст и данни преобладават в цифровата икономика, широко разпространено е схващането, че извличането на информация от текст и данни може да бъде от особено голяма полза за научноизследователската общност и по такъв начин да подкрепи иновациите. Такива технологии носят ползи за университети и други научноизследователски организации, както и институции за културно наследство, тъй като те биха могли също да провеждат научни изследвания в контекста на основните си дейности. Ето защо, невъвеждането на новите правила на Директива 790 относно използването на технологии за извличане на информация от текст и данни, илюстрирането за целите на преподаването в цифровата среда и на опазването на културното наследство, биха поставили пред риск конкурентната позиция на страната ни в научноизследователската сфера, не само в рамките на ЕС, а наред с това биха се явили и пречка през развитието на изследванията, иновациите и образователни методи и техники. От друга страна, новите правила на Директива 790 в тази насока имат за цел, също така и да се постигне един справедлив баланс между правата и интересите на авторите и другите правноносителни, от една

страна, и на потребителите, от друга. Пропускът тези нови правила да бъдат уредени от българското законодателство би възпрепятствал постигането на тази цел, тъй като би запазил сегашното статукво на дисбаланс в ущърб на потребителите.

→ В областта на визуалните изкуства разпространяването на достоверно възпроизвеждане на произведения за обществено достояние допринася за достъпа до културата и нейното насърчаване и за достъпа до културното наследство. Ето защо, Директива 790 предвижда някои копия на произведения на визуалните изкуства, които са обществено достояние, да не бъдат защитени с авторско право или сродните му права. Невъвеждането на това правило в българското законодателство несъмнено би могло да ограничи достъпа на потребителите до значимо културно наследство.

→ Достъпът на потребителите до значимо културно наследство би могъл да бъде ограничен и при неадаптиране на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права, към цифровата и трансграничната среда, както и при невъвеждането на адекватни мерки за улесняване на някои лицензионни практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти, както това е залегнало в Директива 790. Бързото технологично развитие продължава да преобразява начините, по които се създават, произвеждат, разпространяват и използват произведенията и други обекти. Продължават да се появяват нови бизнес модели и нови субекти. Приложимото законодателство трябва да бъде съобразено с потребностите на бъдещето, така че да не ограничава технологичното развитие. Въпреки това, продължава да съществува правна несигурност както за правноносителите, така и за ползвателите, по отношение на някои, включително трансгранични, начини на използване на произведения и други обекти в цифровата среда. Тази правна несигурност няма да бъде преодоляна при тук разглеждания вариант на действие, а дори може да бъде задълбочена в случай, че българското законодателство остане нехармонизирано с европейското.

→ Невъвеждането на предвиденото от Директива 790 ново сродно на авторското право по отношение на възпроизвеждането и предлагането на електронен достъп на публикации в пресата на издатели, установени в Република България, във връзка с онлайн ползване от доставчици на услуги на информационното общество, освен че ще постави в неблагоприятно положение тези издатели, спрямо издателите, установени в други държани членки, също така ще лиши тези лица от възможността да бъдат възнаградени за организационния и финансов принос, който имат при издаването на публикации в пресата. Свободният и плуралистичен периодичен печат играе съществена роля за осигуряване на качеството на журналистиката и на достъпа на гражданите до информация. Той има основен принос за обществените дебати и правилното функциониране на демократичното общество. Широката наличност на онлайн публикации в пресата доведе до появата на нови онлайн услуги, като например новинарски агрегатори или услуги за медиен мониторинг, за които повторното използване на публикации в пресата представлява важна част от техните бизнес модели и източник на приходи. Издателите на публикации в пресата се сблъскват с трудности при лицензирането на онлайн използването на техните публикации за доставчиците на такива видове услуги, което прави по-трудно за тях да си възстановят направените от тях инвестиции. При липсата на признат статут на издателите на публикации в пресата като правноносителите, лицензирането и реализацията на правата върху публикациите в пресата във връзка с онлайн използването от доставчиците на услуги на информационното общество в цифровата среда често пъти са сложни и неефективни. Ето защо, поддържането на законодателен вакуум в тази насока може да повлияе негативно върху устойчивостта на издателския отрасъл, а от тук и върху наличието на надеждна информация. Наред с това, липсата на уредба за новото сродно право респективно води и до липса на механизъм за разпределяне на приходите от възнаграждението за използването на публикацията в пресата от доставчиците на

услуги на информационното общество между авторите на произведения, включени в публикацията в пресата, и издателя на публикацията в пресата, което е в ущърб на авторите.

→ Неактуализирането и неадаптирането на действащите норми на ЗАПСП с предвидените в Директива 790 различни мерки, с които се цели да се засили позицията на авторите и артистите-изпълнители при договаряне използването на техните обекти на закрила и да им се гарантира получаването на справедливи възнаграждения по вече сключени договори, ще лиши тези лица от адекватна защита и ще ги постави в по-неблагоприятна ситуация в сравнение с авторите и артистите-изпълнители, работещи в други държави членки. Ще се запази сегашното положение, при което авторите и артистите-изпълнители са по-слабата страна в договорните си отношения с лицата, в полза на които отстъпват лицензии и прехвърлят права върху обектите си на закрила, което може да доведе до лишаването им от възможността да получат адекватно възнаграждение. Наред с това, невъвеждането на предвидените в Директива 790 мерки за гарантиране на прозрачност за авторите или артистите-изпълнители, когато същите издават лицензии или отстъпват правата си на ползватели ще ги лиши именно от възможността да получат необходимата им информация за използването на техните произведения и изпълнения, която да им послужи за реална преценка относно икономическата им стойност.

→ Липсата на уредба на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание, ще запази сегашната ситуация на правна несигурност относно това дали доставчиците на такива услуги участват в действия, свързани с авторското право и съответно трябва да получат разрешение от правноносителите за съдържание, качено от техните потребители, които не притежават съответните права в каченото съдържание. Тази несигурност се отразява на способността на правноносителите да определят дали и при какви условия се използват техните произведения и други обекти, както и на способността им да получат подходящо възнаграждение за такова използване. От друга страна, неуредването на тези правоотношения, би пречатвало реализацията на естествената възможност на онлайн услугите да се превърнат в средство за осигуряване на по-широк достъп до културните и творческите произведения, както и да предлагат богати възможности на културните и творческите индустрии да разработват нови бизнес модели.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Сред заинтересованите страни има и МСП. Съответно, идентифицираните по-горе отрицателни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия. Така например, липсата на транспониране на задължителните текстове на Директива 789, ще изправи излъчващи организации или оператори на услуги за препредаване пред една правна несигурност относно начина, по който те следва да уредят с правноносителите авторските и сродните права на предаваните от тях произведения и други закриляни обекти. Това би могло да доведе до въздържане от тяхна страна на действия, свързани с предоставяне на спомагателни онлайн услуги или препредаване на телевизионни и радиопрограми, съответно от лишаване на възможност за допълнителни приходи. От своя страна, правноносителите – МСП, ще бъдат изложени на потенциален риск от това да не получат адекватно възнаграждение за всички способи чрез които притежаваните от тях обекти на закрила достигат до широката публика. Невъвеждането на предвиденото от Директива 790 право на издателите на

публикации в пресата ще лиши тези лица от възможността да бъдат възнаградени за организационния и финансов принос, който имат при издаването на публикации в пресата и може да повлияе негативно върху устойчивостта на издателския отрасъл, в който оперират и МСП. Неадаптирането на действащите норми на ЗАПСП с предвидените в Директива 790 различни мерки, с които се цели да се засили позицията на артистите-изпълнители, сред които може да има и МСП, ще лиши тези лица от адекватна защита, ще се запази сегашното положение, при което те са по-слабата страна в договорните си отношения с лицата, в полза на които отстъпват лицензии и прехвърлят права върху обектите си на закрила, което може да доведе до лишаването им от възможността да получат адекватно възнаграждение.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест. Напротив, възприемането на този вариант ще запази сегашното положение, което е идентифицирано и от самите Директиви като създаващо затруднения, т.е. допълнителна тежест за някои от заинтересованите страни, вкл. и МСП, в процеса по уреждането на ползването на защитени авторски и сродни права.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Закон за изменение и допълнение на ЗАПСП, с които се транспонират задължителните текстове на Директива (ЕС) 2019/789“ и Директива (ЕС) 2019/790“

Описание:

Този вариант предвижда да бъдат приети предлаганите изменения и допълнения на ЗАПСП, с които да се транспонират задължителните текстове на Директива (ЕС) 2019/789 за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета и на Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО.

При този вариант обществените отношения в Република България, свързани с уреждането на авторските и сродните права при предоставянето на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията на определени видове телевизионни и радиопрограми и за трансграничното препредаване на телевизионни и радиопрограми, както и в случаите на предаване на телевизионни и радиопрограми чрез процеса на пряко въвеждане (предмет на Директива 789), респективно, обществените отношения, касаещи авторските и сродните права, по отношение на извличането на информация от текст и данни за целите на научните изследвания, използването на произведения и други обекти в рамките на цифрови и трансгранични преподавателски дейности, използването на произведения извън търговско обращение и други обекти от институции за културно наследство, закрилата на публикациите в пресата при онлайн използване, използването на защитено съдържание от доставчици на онлайн услуги за

споделяне на съдържание и др. (предмет на Директива 790) ще бъдат уредени по начин, сходен на уредбата в другите държави членки на ЕС¹. Република България ще е изпълнила задълженията си, произтичащи от Договора за функционирането на Европейския съюз и ще е осигурила постигането на заложените от Директивата резултати.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

По отношение на Директива 789

Идентифицират се следните **положителни икономически въздействия:**

→ Правноносителите на защитени от ЗАПСП права ще имат възможност да получат адекватно възнаграждение за всички способи, чрез които произведения или части от тях, обект на авторски или сродни права, достигат до потребителите. Изричното законодателно регламентиране на реда, по който да се уреждат правата за използване на произведения и други закриляни обекти чрез всички съвременни средства и технологии, по които една телевизионна или радиoproграма може да достигне до широката публика, ще предотврати риска за авторите, продуцентите и другите правноносителите от това техните произведения и други закриляни обекти да бъдат използвани без разрешение и съответно без заплащане на подходящо възнаграждение. Същевременно ще бъде предотвратен и рискът обектите на закрила да не бъдат използвани – ясната и всеобхватна правна уредба би благоприятствала за повече използване на закриляните обекти, а от тук и получаване на повече възнаграждения от страна на правноносителите.

→ Въвеждането на ясни правила относно разрешаване използването на правата на правноносителите при онлайн предавания и препредавания на телевизионни и радиoproграми, биха намалили транзакционните разходи, свързани с получаването на необходимите разрешения, пред които са изправени операторите за техните трансгранични онлайн предавания и чрез услугите за препредаване.

Идентифицират се следните **положителни социални въздействия:**

→ Транспонирането на текстовете на Директивата ще доведе до подобряване на трансграничното разпространение и достъп до българските телевизионни и радио програми извън пределите на страната и съответно достъпа у нас на телевизионни и радио програми с произход други държави членки.

Не се идентифицират положителни екологични въздействия.

По отношение на Директива 790

Идентифицират се следните **положителни икономически и социални въздействия:**

→ Въвеждането на новите правила на Директива 790 относно използването на технологии за извличане на информация от текст и данни, илюстрирането за целите на преподаването в цифровата среда и на опазването на културното наследство ще засилили конкурентната позиция на страната ни в научноизследователската сфера, и то не само в рамките на ЕС. Наред с това, тези нови правила ще допринесат за развитието на изследванията, иновациите и образователните методи и техники. Би се способствало, също така, и за постигането на заложената в Директивата цел за осигуряване на един справедлив баланс между правата и интересите на авторите и другите правноносителите, от една страна, и на потребителите, от друга.

→ Въвеждането на правилото на Директива 790 някои копия на произведения на

¹ Към дата на тази оценка на въздействието Директивите са изцяло транспонирани от Нидерландия, Унгария, Германия и Малта. Отделни членове от Директивите са транспонирани във Франция и Дания, като във Франция и Италия е прието и съответно делегирано законодателство. Съответни закони са внесени за приемане в Парламентите на Хърватска, Естония и Люксембург.

визуалните изкуства, които са обществено достояние, да не бъдат защитени с авторско или сродно право ще улесни достъпа на потребителите до значимо културно наследство.

→ Достъпът на потребителите до значимо културно наследство ще се улесни и чрез адаптирането в съответствие с разпоредбите на Директива 790 на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права, към цифровата и трансграничната среда, както и при въвеждането на адекватни мерки за улесняване на някои лицензионни практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти. По този начин ще се преодолее и съществуващата правна несигурност както за правоносителите, така и за ползвателите, по отношение на някои, включително трансгранични, начини на използване на произведения и други обекти в цифровата среда.

→ Въвеждането на предвиденото от Директива 790 ново сродно на авторското право по отношение на възпроизвеждането и предлагането на електронен достъп до публикации в пресата на издатели, установени в Република България, във връзка с онлайн използванията от доставчици на услуги на информационното общество, ще уеднакви правата на тези лица с лицата – издатели, установени в други държави членки, както и ще даде възможност на тези лица да получат адекватно възнаграждение за организационния и финансов принос, който те имат при издаването на публикации в пресата. По този начин ще се осигури в по-голяма степен свободата и плурализма на периодичния печат, който играе съществена роля за осигуряване на качеството на журналистиката и на достъпа на гражданите до информация. Ще се преодолеят, също така, трудностите пред издателите на публикации в пресата при лицензирането на онлайн използването на техните публикации, което ще способства за възстановяване на направените от тях инвестиции. Уредбата на новото сродно право респективно ще осигури и съответния механизъм за разпределяне на приходите от възнаграждението за използването на публикацията в пресата от доставчиците на услуги на информационното общество между авторите на произведения, включени в публикацията в пресата, и издателя на публикацията в пресата.

→ Актуализирането и адаптирането на действащите норми на ЗАПСП с предвидените в Директива 790 различни мерки, с които се цели да се засили позицията на авторите и артистите-изпълнители при договаряне използването на техните обекти на закрила и да им се гарантира получаването на справедливи възнаграждения по вече сключени договори, ще даде на тези лица необходимата им адекватна защита. Ще се преодолее сегашното положение, при което авторите и артистите-изпълнители са по-слабата страна в договорните си отношения с лицата, в полза на които отстъпват лицензии и прехвърлят права върху обектите си на закрила, като по този начин ще се гарантира възможността им да получат съответното дължимо им се възнаграждение. Ще се гарантира, също така, правото на тези лица да получават нужната им информация за използването на техните произведения и изпълнения, която да им послужи за реална преценка относно икономическата им стойност.

→ Предвиждането на изрична уредба на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание, ще преодолее сегашната ситуация на правна несигурност относно това дали доставчиците на такива услуги участват в действия, свързани с авторското право и съответно трябва ли да получат разрешение от правоносителите за съдържание, качено от техните потребители, които не притежават съответните права върху каченото съдържание. Преодоляването на тази несигурност ще улесни правоносителите да определят дали и при какви условия да се използват техните произведения и други обекти, както и способността им да получат подходящо възнаграждение за такова използване. От друга страна, уреждането на тези правоотношения, би допринесло за реализацията на естествената възможност на онлайн

услугите да се превърнат в средство за осигуряване на по-широк достъп до културните и творческите произведения, както и да предлагат богати възможности на културните и творческите индустрии да разработват нови бизнес модели.

→ Чрез транспонирането на задължителните текстове на Директива 790 ще се осигури по-широкото застъпване на извънсъдебните механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права.

Не се идентифицират положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират икономически, социални и/или екологични отрицателни въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Сред заинтересованите страни има и МСП. Съответно, идентифицираните по-горе положителни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия. Така например, транспониране на задължителните текстове на Директива 789 ще улесни в максимална степен излъчващи организации и оператори на услуги за препредаване в процеса по уреждане на авторските и сродните права на предаваните от тях произведения и други закриляни обекти, ще оптимизира разходите им в този процес и ще намали административната тежест, който те срещат в момента поради липса на ясна правна уредба. По отношение на правноносителите МСП – ще се подобри тяхната защитата. Новото сродно право на издателите на публикации в пресата, предвидено в Директива 790, ще предостави на тези лица възможността да бъдат възнаградени за организационния и финансов принос, който имат при издаването на публикации в пресата и по този начин би повлиял ползотворно върху устойчивостта на издателския отрасъл, в който оперират и МСП. Въвеждането в действащите норми на ЗАПСП на предвидените в Директива 790 различни мерки, с които се цели да се засили позицията на артистите-изпълнители, сред които може да има и МСП, ще допринесе за по-адекватната защита на правата на тези лица и ще преодолее негативите на сегашното положение, при което те са по-слабата страна в договорните си отношения с лицата, в полза на които отстъпват лицензии и прехвърлят права върху обектите си на закрила.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до увеличаване на административната тежест. Напротив, възприемането му ще намали тежестта за част от заинтересованите страни вкл. и МСП, в процеса по уреждането на ползването на защитени авторски и сродни права.

Във връзка с въвеждането на задължителните текстове на Директива 790 е предвидено вписване на допълнителна информация в регистъра по чл.94г от ЗАПСП относно представителността на организацията за колективно управление на права (ОКУП) във връзка с новите правила за използване на произведения и други обекти на закрила извън търговско обръщение. Това допълнение не се оценява като съществена административна тежест. ОКУП, която желае да бъде вписана като представителна и по смисъла на предложени нов чл.71и от ЗАПСП, следва да заяви това обстоятелство пред министъра на културата и да декларира, че отговаря на съответните критерии за представителност. Предвидено е производството по това вписване да бъде идентично с производството по заявяване и вписване на една организация като ОКУП, като изрично се предвижда, че при преценката за наличие на представителност се вземат предвид и документите, представени от заявителя при предходни вписвания, в това число при

първоначалната регистрация на организацията. Самите документи, които следва да се представят от организацията са само такива от частен характер като по този начин са спазени принципите за осъществяване на комплексно административното обслужване и еднократно събиране на данни. Предвижда се заплащане на такса за вписване на новото обстоятелство като промяна във вече направената регистрация. Съгласно т.11 от Тарифата за таксите, които се събират в системата на Министерството на културата, таксата за вписване на промени в регистрацията за извършване на дейност по колективно управление на права е еднократна и в размер на 47 лв. Към момента има регистрирани 10 на бр. ОКУП и ако всяка от тях заяви желание да бъде вписана като представителна по смисъла на предложени нов чл.71 и от ЗАПСП, то общата стойност на разходите ще възлезе на еднократна сума от 470 лв.

За новите ОКУП на практика процедурата по самата им регистрация като ОКУП и като представителна такава по смисъла на чл.71 и от ЗАПСП може да бъде една обща.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.2. По проблем 2: „Необходимост от определяне на давностен срок за предявяване на претенции от страна на правноносителни, които не са прехвърлили правата си за управление от ОКУП, съгласно чл.4, параграф 3 от Директива 789“

Вариант 1 „Без действие - Възприемане на минималния срок, заложен в Директивата“:

Описание:

Този вариант предполага да се възприеме минималният тригодишен срок, заложен в чл.4, параграф 3 от Директивата: *Държавите членки гарантират, че правноносителят има същите права и задължения, произтичащи от споразумението между оператора на услуги за препредаване и организацията или организациите за колективно управление на авторски права, които действат съгласно параграф 2, като правноносителите, които са упълномощили въпросната организация или въпросните организации за колективно управление на авторски права. Държавите членки също така гарантират, че този правноносител може да предяви тези права в определен от засегнатата държава членка срок, който не може да бъде по-кратък от три години от датата на препредаването, което включва неговото произведение или друг закрилян обект.*

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират допълнителни положителни икономически или социални въздействия. Държавите членки са длъжни да гарантират определения от Директивата минимален давностен срок поради което и възприемането именно на този минимален срок няма да допринесе за допълнителна по-голяма защита на правноносителите.

Не се идентифицират и положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните отрицателни икономически въздействия:

→ Възприемането на тригодишен давностен срок ще постави носителите на авторски и сродни на тях права, които не са прехвърлили на ОКУП управлението на правата си в по-неблагоприятно положение спрямо носителите на други права. Това е така поради две причини: На първо място, съгласно действащото българско законодателство, тригодишната давност е изключение от общата петгодишна давност, уредена в чл.110 от Закона за задълженията и договорите. С тригодишна давност се погасяват само изрично посочените от закона вземания. На следващо място, Директива 789 определя и началния момент, от който давностният срок започва да тече, а именно: от датата на препредаването, което включва производението или друг закрилян обект на правноносителя. Този начален момент допълнително скъсява срока, в който правноносителят може да потърси правата си, защото датата на препредаването може да (и вероятно ще) предхожда датата на узнаване от страна на правноносителя, че неговото произведение или друг закрилян обект е препредаването. Така се създава потенциален риск от пропуск на давностния срок и съответно неполучаване на дължимото възнаграждение.

Идентифицират се следните отрицателни социални въздействия:

→ Възприемането на тригодишния срок ще вмени индиректно допълнителен ангажимент за правноносителя да следи и търси целенасочена информация за датата на препредаването, за целите на пълноценното упражняване на правата си.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия:

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се идентифицират въздействия върху МСП.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант ще увеличи административната тежест за правноносителите индиректно – за да могат да се възползват пълноценно от целия тригодишен период, в който да предявят правата си, тези лица следва да предприемат допълнителни действия, за да следят за датата на препредаването, което включва тяхното произведение или друг закрилян обект.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Възприемане на общата петгодишна давност“

Описание:

Този вариант предполага да се заложи общият петгодишен давностен срок за предявяване на правата от страна на тези правноносители, които не са прехвърлили упражняването на правата си на ОКУП. Вариантът е допустим от Директива 789, тъй като тя залага минимален срок и дава възможност за определяне и на по-дълъг такъв.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните положителни икономически и социални въздействия:

→ Правноносителите ще разполагат с по-дълъг срок след като бъде осъществено препредаването, което включва тяхно произведение или друг закрилян обект на правноносителя, в който ще могат да предявят правата си. Този срок е съобразен с общия за българското право петгодишен давностен срок, заложен в Закона за задълженията и договорите, в който срок могат да бъдат предявени и други видове права. По този начин ще се създаде една допълнителна гаранция за правноносителите, че ще могат да получат дължимите им се възнаграждения.

Не се идентифицират положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните **отрицателни икономически въздействия:**

→ За ОКУП въвеждането на по-дългия петгодишен срок би могло да доведе до допълнителна тежест и разходи във връзка с управлението на частта от възнагражденията, която е получена от ОКУП и следва да се разпредели и изплати на правноносителите, които не са нейни членове.

Не се идентифицират отрицателни социални и екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се идентифицират въздействия върху МСП.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант може да доведе до увеличение на административната тежест за съответната ОКУП, която ще следва за по-дълъг период от време да влага ресурси и разходи за управление на съответната част от възнагражденията, които следва да разпредели и изплати на правноносителите, които не са нейни членове.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.3. По Проблем 3 „Необходимост от въвеждане на колективно лицензиране с разширено действие“ по смисъла на чл.12 от Директива 790“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание: Този вариант предполага да не бъдат приети изменения и допълнения в ЗАПСП, чрез които да се транспонира предвиденият в чл.12 от Директива 790 механизъм за колективно лицензиране с разширено действие. При този вариант ще се запази сегашното правно положение, при което колективното лицензиране е широко застъпено, като в хипотезите, в които то е задължително, същото е с разширено действие.

Вариантът няма да доведе до неспазване задълженията на Република България по

Договора за функционирането на Европейския съюз за осигуряване постигането на заложените от Директива 790 резултати, защото цитираният текст няма задължителен характер.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират допълнителни положителни икономически, социални или екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните отрицателни икономически и социални въздействия:

Целта на механизма за колективно лицензиране с разширено действие е да се улеснят в максимална степен участниците в обществените отношения по отстъпване/придобиване ползването на авторски и сродни права, когато получаването на съгласието на правноносителите на индивидуална основа е трудно и непрактично. Към момента не са идентифицирани конкретни такива области на използване, извън тези, за които вече в закона е предвидено колективно лицензиране. Липсата на идентификация на такива области към момента обаче не означава, че такива в действителност няма, поради което нетранспонирането на цитирания текст на Директивата може да доведе до усложнени обществени отношения в области, в които механизмът за колективно лицензиране с разширено действие би бил приложим и адекватен.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Доколкото сред заинтересованите страни има и МСП, то идентифицираните по-горе отрицателни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Извършване на последваща оценка на въздействието на ЗАПСП за целите на идентифициране на области на използване, за които механизмът за колективно управление с разширено действие би бил подходящ и адекватен“

Описание: Този вариант също предполага да не бъдат приети сега изменения и допълнения в ЗАПСП, чрез които да се транспонира предвиденият в чл.12 от Директива 790 механизъм за колективно лицензиране с разширено действие. За разлика от Вариант 1, при тук разглеждания вариант се предвижда извършване на последваща оценка на

въздействието на ЗАПСП, чиято цел да бъде идентифициране на области на използване на авторски и сродни права, при които получаването на съгласието на правноносителите на индивидуална основа е трудно и непрактично и съответно за които механизмът за колективно управление с разширено действие би бил подходящ и адекватен. Извършването на такава оценка на въздействието изисква съответната добра подготовка и време, поради което случването и още на етап приемане на задължителните законодателните промени, следващи се от Директива 790, би могло да доведе до забавянето на процеса по транспониране на Директивата и съответно може да рефлектира върху налагането на икономически санкции за страната ни от неспазването на заложения в Директивата срок.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните положителни икономически и социални въздействия:

Последващата оценка на въздействието изследва съотношението между поставените цели и постигнатите резултати при прилагането на нормативния акт. Чрез извършването и ще може да се даде отговор на въпроса дали съществуват области, в които законът не предвижда колективно лицензиране на права, но същевременно такава би било по-удачното законодателно решение, за да се избегнат трудностите и непрактичността на договарянето на индивидуална основна. По този начин ще се постигнат максимално обосновани законодателни промени, които съответстват на реалните обществени отношения и ги регулират по адекватен за развитието им начин.

Не се идентифицират положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират отрицателни икономически, социални или екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Доколкото сред заинтересованите страни има и МСП, то идентифицираните по-горе положителни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Транспониране на текста на чл.12 от Директива 790“

Описание: Този вариант предполага още сега да бъдат приети изменения и допълнения в ЗАПСП, чрез които да се транспонира предвиденият в чл.12 от Директива 790

механизъм за колективно лицензиране с разширено действие.

Доколкото съгласно Директива 790, механизмът за колективно лицензиране с разширено действие следва да се прилага само в ясно определени области на използване, в които придобиването на съгласието на правноносителите на индивидуална основа е трудно и непрактично, вариантът предполага дефинирането на такива области, за които към момента не е предвидено колективно лицензиране на права.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират положителни икономически, социални и екологични въздействия

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните отрицателни икономически и социални въздействия:

Въвеждане на механизъм за колективно лицензиране с разширено действие без извършването на последваща оценка на въздействието на ЗАПСП, чрез която да се идентифицира евентуално съществуване на области на ползване, за които този механизъм да е приложим, може да доведе до неадекватни законодателни промени, чрез които съответните обществени отношения да се регулират по неудачен за тях начин.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Доколкото сред заинтересованите страни има и МСП, то идентифицираните по-горе отрицателни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

4.4. По проблем 4: „Необходимост от определяне на подходящия орган за целите на транспониране на чл.13 от Директива 790“

Вариант 1 „Определяне на медиатор като подходящ орган по смисъла на чл.13 от Директива 790“

Описание: Този вариант предполага като подходящ орган, пред който страните, които се сблъскват с трудности при лицензирането на права, когато желаят да сключат споразумение с цел предлагането на електронен достъп до аудиовизуални произведения на услуги за видео по заявка, да могат да повдигнат за разрешаване евентуално възникналите помежду им спорове, да бъде определен медиатор.

Вариантът стъпва, от една страна, на вече съществуващите в ЗАПСП процедури по

медиация. От друга страна, този вариант съответства на все по-широкото приложение на медиацията като способ за извънсъдебно разрешаване на спорове от всякакъв характер, силно застъпен и в самата Директива 790, както и в Директива (ЕС) 2019/789 за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните положителни икономически и социални въздействия.

Медиацията е утвърден способ за извънсъдебно разрешаване на спорове, който набира все по-голяма популярност и у нас в най-разнообразни области. Способът е предпочитан, от една страна, заради по-бързите срокове, в които споровете се решават, а, от друга, заради по-високия професионализъм на лицата, натоварени с разрешаването на спора.

Медиацията като способ за извънсъдебно разрешаване на спорове се ползва и с по-голямо обществено доверие в сравнение с които и да било административни процедури, протичащи пред държавни органи.

Чрез избора на медиатор като подходящ орган за целите на транспониране на чл.13 от Директива 790 ще се постигне консистентност в законодателното решение относно начина, по който могат да бъдат разрешавани споровете между участниците в обществените отношения по защита на авторските и сродните им права. Сега действащия ЗАПСП стъпва на възможността определени спорове да се разрешават чрез медиация, както и винаги по съдебен ред, като не е предвидена отделна административна процедура за разрешаване на спорове. Директива 790, както и Директива 789 предвиждат засилено използване на извънсъдебните механизми на медиацията за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права. Текстовете на Директивите в тази насока са задължителни за транспониране. Ето защо, именно изборът на медиатор ще способства за постигане на еднотипно решение на въпроса за възможностите за извънсъдебно разрешаване на спорове по прилагането на ЗАПСП.

Не се идентифицират положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират отрицателни икономически, социални и екологични въздействия:

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Доколкото сред заинтересованите страни има и МСП, то идентифицираните по-горе положителни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Вариант 2 „Създаване на нарочен независим орган като подходящ такъв по смисъла на чл.13 от Директива 790“

Описание: Този вариант предполага като подходящ орган, пред който страните, които се сблъскват с трудности при лицензирането на права, когато желаят да сключат споразумение с цел предлагането на електронен достъп до аудиовизуални произведения на услуги за видео по заявка, да могат да повдигнат за разрешаване евентуално възникналите помежду им спорове пред създаден нов нарочен независим орган. Създаването на изцяло нов орган е продиктувано от обстоятелствата, че към момента няма учреден и функциониращ подходящ независим орган, който би могъл да поеме функциите на орган по чл.13 от Директива 790.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират положителни икономически, социални и екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните отрицателни икономически и социални въздействия:

Създаването на нов орган ще изисква разходването на бюджетни средства. Към настоящия момент липсва статистическа база данни, въз основа на която би могло да се прогнозира какъв среден брой, на месечна или годишна база, искания биха възникнали между лицата, които желаят да сключат споразумение с цел предоставянето на разположение на аудиовизуални произведения на услуги за видео по заявка. Поради тази причина и е невъзможно да се планува щатът на един нов орган, който да разглежда такива спорове, съответно увеличаване на щата на вече съществуващ орган за същите цели. Това, от своя страна, затруднява изчислението на необходимия финансов ресурс, който следва да бъде вложен за създаването на такъв орган. Независимо от това, като база за сравнение, могат да се вземат:

- Бюджетът за 2020 г., предназначен за издръжката на Изпълнителна Агенция „Национален филмов център“ – второстепенен разпоредител с бюджет към Министерството на културата. ИАНФЦ функционира с екип от 12 души, като общите ведомствени разходи за 2020 г. са били в размер на 995 800 лева, от които 305 500 лева разходи за персонал и 690 300 разходи за издръжка;

- Бюджетът за 2020 г., предназначен за издръжката на Национален фонд Култура – организация на бюджетна издръжка към Министерството на културата, която функционира с административен екип от 6 души. За 2020 г. общите ведомствени разходи са били в размер на 106 300 лева.

На база на тези данни може да се предположи, че за първоначалното създаване и поддържането на един такъв орган за разрешаване на извънсъдебни спорове, биха били необходими минимум 100 000 лева.

Създаването на изцяло нова административна структура при неясен обем от работа за същата следва да се оцени като нецелесъобразно и в контекста на съществуващото обществено недоволство по отношение на броя заети лица в държавната администрация.

Чрез избора на нарочно създаден орган като подходящ за целите на транспониране на чл.13 от Директива 790, ще се постигне непоследователност в нормативното решение на въпроса за способите, чрез които могат да се разглеждат и решават възникнали спорове по ЗАПСП. На практика ще се постигне ситуация, при

която само за един конкретен вид спорове, които сами по себе си не се отличават значимо по характер от другите видове спорове, ще има уредена административна процедура. Наред с това следва да се отчете и самият характер на „спора“, който е породен от незаинтересоваността на едната от страните и целта на органа по чл.13 от Директивата е да съдейства в преговорите между двете страни, които са вид търговски преговори и именно поради това държавната намесата в тях не може да се оцени като целесъобразна и подходяща.

Не се идентифицират отрицателни екологични въздействия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Доколкото сред заинтересованите страни има и МСП, то идентифицираните по-горе отрицателни въздействия на тук разглеждания вариант, ще повлияят на дейността на тези предприятия.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант на действие няма да доведе до намаляване на административната тежест.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.

4.5. По проблем 5: „Пречки за достигане на висок стандарт на качеството на обслужването поради липса на проверки по служебен път в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ и удостоверяване на вписаните в регистрите обстоятелства чрез представяне на документи“

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Този вариант предполага да не се предприемат законодателни изменения в насока въвеждане на изрична забрана за изискване на удостоверяване чрез документ на обстоятелства, вписани в публичен регистър. При него няма да се предприемат никакви действия от страна на държавата, като ще се даде възможност за саморегулиране на процесите и натрупване на добри практики.

При този вариант ще се запази сегашното положение и ще се разчита предимно на добросъвестността на съответните служители в административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги. При избора на този вариант ще се очаква отклоненията от принципите на комплексното административно обслужване и служебното начало да се преодолеят без намеса от страна на държавата, а прилагането на добри практики - да доведе до подобряване на качеството на административното обслужване и повишаване на удовлетвореността на потребителите.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Не се идентифицират положителни икономически или социални въздействия. При този вариант ще се запази сегашното състояние, което създава предпоставки за ненужна административна тежест, изразяваща се в изискване от лицата, вписани в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ на документ, удостоверяващ това вписване, въпреки публичността на тези регистри.

Не се идентифицират и положителни екологични въздействия.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните отрицателни икономически въздействия:

→ При действащата уредба се нарушават принципите за служебното начало, не се прилага правилото за служебен обмен, както и не се използва функцията „публичност“ на регистрите, които са достъпни на интернет страницата на съответната администрация. При липса на предприемане на мерки ще продължи да се наблюдава наличието на административна тежест, като ще продължат да се генерират излишни разходи, тъй като няма да има създадени изисквания за набавяне на необходимата информация по служебен път. Ще продължат да се изискват документи на хартиен носител, които могат да бъдат проверени по служебен път. Лицата, вписани в публичните регистри, от които се изисква представяне на документ, удостоверяващ вписването им ще продължат да заплащат такси за издаване на съответните документи, както и да отделят човешки и времеви ресурс за заявяване и получаване на документите. Същевременно, ще продължи да се разходва административен ресурс на държавата за обработка и съхранение на документи на хартиен носител. По този начин ще се поддържа нивото на административна и регулаторна тежест, ще продължи статуквото в нивото на качеството на обслужване, както и ще продължават да се генерират допълнителни разходи (за време, труд, други ресурси/ за такси). Така, липсата на нормативна и организационна промяна ще доведе до задълбочаване на практики с неблагоприятно влияние, някои от които могат да доведат до още по – висока административната тежест и занижаване качеството на обслужване.

Отрицателните въздействия при този вариант, които подлежат на количествена оценка, са следните:

Разходи

1. Генериране на разходи за граждани и бизнес (за време, труд, други ресурси/ за такси) относно представяне на документи за обстоятелства, налични в публични регистри, вкл. на хартиен носител (в противоречие с принципа „дигитално по подразбиране“)

Разходи по задълженията за представяне на документи пред други органи/лица за удостоверяване на обстоятелства от регистрите по ЗАПСП и ЗРТ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Регистър	Брой услуги, предоставени от регистъра – документ/удостоверение за вписване	Брой предприятия, вписани в регистъра – общо (действащи)	Време за снабдяване с документи/удостоверенията и за представянето му пред друг орган, организация или лице (средно, часове)	Цена на 1 час време ² (средно, лева)	Годишни разходи (лева) 3*4*5	Разходи за такси за снабдяване с документи (средно, лева)	Годишни разходи (лева) 3*7	Годишни разходи (лева, общо) 6 + 8
Регистър по ЗАПСП	1	18	1,10	7,55	149,49	13	234	383,49
Регистър по	1	545	1,10	7,55	4 526,23	50	27 250	31 776,23

² 1. Средна цена на времето в България. 2. При средна месечна работна заплата на човека, който трябва да извърши дейността 1283,50 лева

ЗРТ								
Общо	2	563	NA	NA	4 675,72	63	27 484	32 159,72

2. Отделяне на административен ресурс на държавата за обработка и съхранение на документи за удостоверяване на обстоятелства, вписани в публични регистри

Разходи по задълженията за обработка и съхранение на документи, издадени от други органи/лица, налични в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ

1	2	3	4	5	6
Регистър	Брой отпаднали документи	Брой предприятия, вписани в регистъра – общо (действащи)	Време за обработка и съхранение на документа (средно, часове)	Работна заплата на човек-час ³ (лева)	Годишни разходи (лева) 3*4*5
Регистър по ЗАПСП	1	18	1,10	7,5	148,50
Регистър по ЗРТ	1	545	1,10	7,5	4 496,25
Общо	2	563	NA	NA	4 644,75

Оценимото отрицателното въздействие се изразява в генериране на разходи за обществото и публичните власти в общ размер на 36 804,47 лева годишно.

Ползи

Вариантът не води до положителни въздействия върху заинтересованите страни (предприятия, вписани в регистрите, обществото като цяло, административните органи и други публични власти).

Идентифицират се следните **отрицателни социални въздействия**:

→ Необходимостта да се удостоверява с нарочен документ пред държавата, в лицето на нейните административни или съдебни органи, или пред лица, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги на обстоятелството, че друг административен орган е извършил вписване в публичен регистър е в нарушение на прокламираните в законите принципи, по които следва да се осъществява административно обслужване на гражданите и бизнеса, което от своя страна води до занижена правна сигурност, до лош имидж на държавната администрация и до загуба на обществено доверие в държавното управление и администрацията.

Идентифицират се следните **отрицателни екологични въздействия**:

→ Генерирането и съхранението на хартиени документи относно вписани обстоятелства, до които е налице публичен достъп и които могат да бъдат проверени служебно онлайн е проява на неотговорно отношение към опазването на околната среда. При този вариант няма да има възможност за влияние върху отговорното опазване на околната среда, за предприемане на мерки, свързани с адаптация към изменението на климата и с подобряване качеството на въздуха и водата, като ще продължи оползотворяването на ценни екологични ресурси.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариантът оказва съответните описани по-горе отрицателни икономически, социални и екологични въздействия върху МСП, доколкото такива има сред вписаните в

³ Средна работна заплата 1250 лева

съответните регистри лица.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант запазва, вкл. може и да увеличи административната тежест, тъй като създава предпоставки от необходимост от заделяне на допълнителни ресурси (човешки, финансови и времеви) за снабдяване с удостоверение за обстоятелства, които могат да бъдат бързо и лесно удостоверени чрез проверка в съответния публичен регистър, както и допълнителен административен ресурс за обработка и съхранение на документи от различните органи, организации и лица, чрез които се удостоверяват данни, налични в публични регистри.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на допълнения в ЗАПСП и ЗРТ по отношение на публичните регистри“

Описание:

Този вариант предполага извършването на нормативни промени в ЗАПСП и ЗРТ по отношение въвеждането на забрана за административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги и органите на съдебната власт да изискват документи за удостоверяване на обстоятелства, вписани в публичните регистри по двата закона.

Изборът на този вариант, чрез изрично въвеждане на описаното правило, ще гарантира в максимална степен спазването на принципите на комплексното административно обслужване, служебното начало, предвидимостта, усъвършенстване на качеството и еднократното събиране и създаване на данни.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните положителни икономически въздействия:

→ Въвеждането на забраната ще освободи допълнителен времеви, човешки и финансов ресурс, както за лицата, вписани в публичните регистри, така и за съответните органи, обработващи и съхраняващи документите по относимите досиета. Положителните въздействия при този вариант, които подлежат на количествена оценка, са следните:

1. Намаляване на разходи за граждани и бизнес (за време, труд, други ресурси/ за такси) относно представяне на документи, налични в публични регистри, вкл. на хартиен носител (в противоречие с принципа „дигитално по подразбиране“)

Намаляване на разходи по задълженията за представяне на документи пред други органи/лица за удостоверяване на обстоятелства от регистрите по ЗАПСП и ЗРТ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Регистър	Брой услуги, предоставяни от регистъра – документ/удостоверение за вписване	Брой предприятия, вписани в регистъра – общо (действащи)	Време за снабдяване с документа/удостоверението и за представянето му пред друг орган, организация или лице (средно, часове)	Цена на 1 час време ⁴ (средно, лева)	Годишни разходи (лева) 3*4*5	Разходи за такси за снабдяване с документа (средно, лева)	Годишни разходи (лева) 3*7	Годишни разходи (лева, общо) 6 + 8
Регистър по ЗАПСП	1	18	1,10	7,55	149,49	13	234	383,49
Регистър по ЗРТ	1	545	1,10	7,55	4 526,23	50	27 250	31 776,23
Общо	2	563	NA	NA	4 675,72	63	27 484	32 159,72

2. Спестяване на административен ресурс на държавата за обработка и съхранение на документи за удостоверяване на обстоятелства, вписани в публични регистри

Намаляване на разходи по задълженията за обработка и съхранение на документи, издадени от други органи/лица, налични в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ

1	2	3	4	5	6
Регистър	Брой отпаднали документи	Брой предприятия, вписани в регистъра – общо (действащи)	Време за обработка и съхранение на документа (средно, часове)	Работна заплата на човеко-час ⁵ (лева)	Годишни разходи (лева) 3*4*5
Регистър по ЗАПСП	1	18	1,10	7,5	148,50
Регистър по ЗРТ	1	545	1,10	7,5	4 496,25
Общо	2	563	NA	NA	4 644,75

Оценимото положително въздействие се изразява в спестяване на разходи, т.е. в ползи за обществото и публичните власти в общ размер на 36 804,47 лева годишно.

Идентифицират се следните **положителни социални въздействия**:

- Отпадането на необходимостта да се удостоверява с нарочен документ пред държавата, в лице на нейните административни или съдебни органи, или пред лица, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги на обстоятелството, че държавен орган е извършил вписване в публичен регистър, ще гарантира спазването на прокламираните в законите принципи, по които следва да се осъществява административно обслужване на гражданите и бизнеса. Това ще допринесе за повишаване на правната сигурност, ще окаже положително влияние върху имиджа на държавната администрация и ще създаде възможност за повишаване на обществено доверие в държавното управление и в администрацията.

Идентифицират се следните **положителни екологични въздействия**:

- Отпадането на необходимостта от генерирането и съхранението на хартиени документи относно вписани обстоятелства, до които е налице публичен достъп и които могат да бъдат проверени служебно онлайн, ще създаде възможност за влияние върху отговорното опазване на околната среда. Вариантът ще създаде възможност за предприемане на мерки, свързани с адаптация към изменението на климата и подобряване качеството на въздуха и водата, като ще препятства

⁴ 1. Средна цена на времето в България. 2. При средна месечна работна заплата на човека, който трябва да извърши дейността 1283,50 лева

⁵ Средна работна заплата 1250 лева

оползотворяването на ценни екологични ресурси.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Идентифицират се следните **отрицателни икономически въздействия:**

Отделяне на административен ресурс на държавата за извършване на служебни проверки: очаква се първоначално и временно повишаване на ресурса за извършването на служебни проверки, като този ефект следва да намалее след първата година от периода, а след втората – да се преодолее. Отрицателните въздействия при този вариант, които подлежат на количествена оценка, са следните:

Разходи по задълженията на други органи за служебна проверка за обстоятелства, вписани в регистрите по ЗАПСП и ЗРТ

1	2	3	4	5	6
Регистър	Брой документи/удостоверения, проверявани по служебен път	Брой предприятия, вписани в регистъра – общо (действащи)	Време за проверка (средно, часове)	Работна заплата на човеко-час ⁶ (лева)	Годишни разходи (лева) 3*4*5
Регистър по ЗАПСП	1	18	0,10	7,5	148,50
Регистър по ЗРТ	1	545	0,10	7,5	4 496,25
Общо	2	563	NA	NA	4 644,75

Оценимото отрицателното въздействие се изразява в генериране на разходи за публичните власти в общ размер на 4 644,75 лева годишно.

Не се идентифицират **отрицателни социални или екологични въздействия.**

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариантът оказва съответните описани по-горе положителни икономически, социални и екологични въздействията върху МСП, доколкото такива има сред вписаните в съответните регистри лица.

Административна тежест:

Тук разглежданият вариант ще доведе до намаляване на административната тежест за лицата, вписани в публичните регистри, тъй като ще отпадне необходимостта те да заделят допълнителен времеви, човешки и финансов ресурс за снабдяване с документ, удостоверяващ вписването им в публичния регистър.

Ще се спести и административен ресурс на държавата, доколкото ще отпадне необходимостта за обработка и съхранение на хартиени документи за вписани в публичните регистри обстоятелства.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

⁶ Средна работна заплата 1250 лева

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1: „Необходимост от транспониране на задължителните текстове на Директива (ЕС) 2019/789“ и Директива (ЕС) 2019/790“

<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.1: Улесняване на трансграничното предоставяне на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията и препредаванията на телевизионни и радиопрограми с произход от Република България, както и да се улесни приемането у нас на програми, с произход друга държава членка, като се адаптира правната уредба на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с тези дейности</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.2: Осигуряване на правна сигурност за операторите на услуги за препредаване, които трябва да получат разрешение от носителите на изключителното право на съобщаване на публиката на произведения или други закриляни обекти, като същевременно се гарантира и получаването от страна на правноносителите на подходящо възнаграждение за препредаването на техни произведения и други закриляни обекти</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.3: Осигуряване на правна сигурност и поддържане на високо равнище на закрила на правноносителите при предаване чрез пряко въвеждане, като се предвиди, че в тези случаи е налице едно общо действие по публично разгласяване, в което излъчващите организации и разпространителите на сигнали участват със съответния принос и следователно излъчващите организации и разпространителите на сигнали следва да получат разрешение от правноносителите за своя конкретен принос към общото действие по публично разгласяване</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.4: Адаптиране на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права към цифровата и трансграничната среда</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.5: Подобряване на лицензионните практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.6: Гарантиране на по-широк достъп до съдържание</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.7: Уреждане на правоотношенията, свързани с публикации в пресата</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p> <p>Под-цел 1.8: Уреждане на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“</p>	3	1

<p>Под-цел 1.9: По-широко застъпване на извънсъдебните механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права</p>		
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.1: Улесняване на трансграничното предоставяне на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията и препредаванията на телевизионни и радиопрограми с произход от Република България, както и да се улесни приемането у нас на програми, с произход друга държава членка, като се адаптира правната уредба на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с тези дейности</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.2: Осигуряване на правна сигурност за операторите на услуги за препредаване, които трябва да получат разрешение от носителите на изключителното право на съобщаване на публиката на произведения или други закриляни обекти, като същевременно се гарантира и получаването от страна на правноносителите на подходящо възнаграждение за препредаването на техни произведения и други закриляни обекти</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.3: Осигуряване на правна сигурност и поддържане на високо равнище на закрила на правноносителите при предаване чрез пряко въвеждане, като се предвиди, че в тези случаи е налице едно общо действие по използване, в което излъчващите организации и разпространителите на сигнали участват със съответния принос и следователно излъчващите организации и разпространителите на сигнали следва да получат разрешение от правноносителите за своя конкретен принос към еднократното действие по публично разгласяване</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.4: Адаптиране на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права към цифровата и трансграничната среда</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.5: Подобряване на лицензионните практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.6: Гарантиране на по-широк достъп до съдържание</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.7: Уреждане на правоотношенията, свързани с публикации в пресата</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.8: Уреждане на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание</p>	3	1
<p>Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.9: По-широко застъпване на извънсъдебните механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права</p>	3	1

Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.1: Улесняване на трансграничното предоставяне на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията и препредаванията на телевизионни и радиопрограми с произход от Република България, както и да се улесни приемането у нас на програми, с произход друга държава членка, като се адаптира правната уредба на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с тези дейности	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.2: Осигуряване на правна сигурност за операторите на услуги за препредаване, които трябва да получат разрешение от носителите на изключително право на съобщаване на публиката на произведения или други закриляни обекти, като същевременно се гарантира и получаването от страна на правноносителите на подходящо възнаграждение за препредаването на техни произведения и други закриляни обекти	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.3: Осигуряване на правна сигурност и поддържане на високо равнище на закрила на правноносителите при предаване чрез пряко въвеждане, като се предвиди, че в тези случаи е налице само едно еднократно действие по публично разгласяване, в което излъчващите организации и разпространителите на сигнали участват със съответния принос и следователно излъчващите организации и разпространителите на сигнали следва да получат разрешение от правноносителите за своя конкретен принос към общото действие по използване	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.4: Адаптиране на някои изключения и ограничения на авторското право и сродните му права към цифровата и трансграничната среда	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.5: Подобряване на лицензионните практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.6: Гарантиране на по-широк достъп до съдържание	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.7: Уреждане на правоотношенията, свързани с публикации в пресата	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.8: Уреждане на правоотношенията, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание	3	1
Цел 1: „Хармонизиране на българското законодателство с европейското“ Под-цел 1.9: По-широко застъпване на извънсъдебните механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права	3	1

5.2. По проблем 2: „Необходимост от определяне на давностен срок за предявяване на претенции от страна на правноносителите, които не са прехвърлили правата си за

управление от ОКУП, съгласно чл.4, параграф 3 от Директива 789“

	Цел	Съответствие	Съответствие
Ефективност	Цел 2: „Гарантиране на по-голяма защита на правноносителите, които не са прехвърлили на ОКУП управлението на правата си“	2	1
Ефективност	Цел 2: „Гарантиране на по-голяма защита на правноносителите, които не са прехвърлили на ОКУП управлението на правата си“	2	1
Съответствие	Цел 2: „Гарантиране на по-голяма защита на правноносителите, които не са прехвърлили на ОКУП управлението на правата си“	2	1

5.3. По проблем 3: „Необходимост от въвеждане на колективно лицензиране с разширено действие по смисъла на чл.12 от Директива 790“

	Цел	Съответствие	Съответствие	Съответствие
Ефективност	Цел 3: „Дефиниране на областите, спрямо които може да се въведе механизъм на колективно лицензиране с разширено действие“	2	1	3
Ефективност	Цел 3: „Дефиниране на областите, спрямо които може да се въведе механизъм на колективно лицензиране с разширено действие“	2	1	3
Съответствие	Цел 3: „Дефиниране на областите, спрямо които може да се въведе механизъм на колективно лицензиране с разширено действие“	2	1	3

5.4. По проблем 4: „Необходимост от определяне на подходящия орган за целите на транспортиране на чл.13 от Директива 790“

	Цели	Критерии
Липса	Цел 4: „Определяне на най-подходящия орган по чл.13 от Директива 790”	1 3
Борича/Колел	Цел 4: „Определяне на най-подходящия орган по чл.13 от Директива 790”	1 3
Съществува	Цел 4: „Определяне на най-подходящия орган по чл.13 от Директива 790”	1 3

5.5. По проблем 5: „Пречки за достигане на висок стандарт на качеството на обслужването поради липса на проверки по служебен път в публичните регистри по ЗАПСП и ЗРТ и удостоверяване на вписаните в регистрите обстоятелства чрез представяне на документи“

	Общественост	Публични власти
Разходи	За обществеността и за публичните власти	За публичните власти
	36 804,47 лева	4 644,75 лева
Позиви	За обществеността и за публичните власти	За обществеността и за публичните власти
	0,00 лева	36 804,47 лева
Възможност	- 36 804,47 лева	32 159,72 лева

	Цели	Критерии	Важност
Ефективност	Цел 5: „Гарантиране спазването на принципите на комплексното административно обслужване, служебното начало, предвидимостта, усъвършенстване на качеството и еднократното събиране и създаване на данни“	3	1
Ефективност	Цел 5: „Гарантиране спазването на принципите на комплексното административно обслужване, служебното начало, предвидимостта, усъвършенстване на качеството и еднократното събиране и създаване на данни“	3	1
Ефективност	Цел 5: „Гарантиране спазването на принципите на комплексното административно обслужване, служебното начало, предвидимостта, усъвършенстване на качеството и еднократното събиране и създаване на данни“	3	1

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на Закон за изменение и допълнение на ЗАПСП, с които се транспонират задължителните текстове на (ЕС) 2019/789 на Директива (ЕС) 2019/789“ и Директива (ЕС) 2019/790“

По проблем 2: Вариант 2 „Възприемане на общата петгодишна давност“

По проблем 3: Вариант 2 „Извършване на последваща оценка на въздействието на ЗАПСП за целите на идентифициране на области на използване, за които механизмът за колективно управление с разширено действие би бил подходящ и адекватен“

По проблем 4: Вариант 1 „Определяне на медиатор като подходящ орган по смисъла на чл.13 от Директива 790“

По проблем 5: Вариант 2 „Нормативни промени - приемане на допълнения в ЗАПСП и ЗРТ по отношение на публичните регистри“

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант

за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не се идентифицират потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант по всеки един от проблемите.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Независимо от незадължителния им характер при извършването на частична

предварителна оценка на въздействието, преди изготвянето на законопроекта са проведени консултации по реда на чл.24, ал.2 т.8 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, като на основните групи заинтересовани лица е изпратен консултационен документ с конкретни въпроси.

По въпросите, касаещи Директива 789 отговори са получени от следните лица:

- ОКУП: МУЗИКАУТОР, ПРОФОН, ФИЛМАУТОР, АРТИСТААУТОР
- Асоциация на българските радио и телевизионни оператори (АБРО), представляваща интересите на част от излъчващите организации
- Българска телекомуникационна компания ЕАД

Становище е получено и от ILAC - Международен правен център.

По въпросите, касаещи Директива 790 отговори са получени от следните лица

- ОКУП: МУЗИКАУТОР, ПРОФОН, АРТИСТААУТОР;
- Българска асоциация на музикалните продуценти (БАМП);
- Асоциация на българските радио и телевизионни оператори (АБРО);
- Българска асоциация на софтуерните компании (Basscom)
- Българска телекомуникационна компания ЕАД
- Съвет от Международната конфедерация на музикалните издатели/International Confederation of Music Publishers (ICMP)
- Сдружение „Цифрова република“
- Регионална библиотека "Пенчо Славейков" - гр. Варна
- International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)
- GOOGLE

Становище е получено и от ILAC - Международен правен център.

По въпроса за транспонирането на съответната Директива е налице единодушие от всички взели становище заинтересовани страни, че такова следва да се направи, като единствено са дадени различни предложения по отношение на систематичното място в закона, където следва да бъде въведена съответната разпоредба на Директивите и различни предложения за начина, по който следва да се направи това транспониране.

Във връзка с Директива 789 по отношение на въпроса за срока, в който правноносителите, които не са прехвърлили управлението на правата си на ОКУП да могат да предявят правата си за получаване на дължимото им се възнаграждение за предоставеното разрешение за препредаване, са изразени становища и в двете насоки – за възприемане на заложения от Директивата минимален срок, съответно за възприемане на общия за българското право петгодишен давностен срок.

Във връзка с Директива 790 по отношение на въпроса за транспонирането на чл.12 от Директивата становища са дали част от заинтересованите страни: МУЗИКАУТОР, ПРОФОН, АРТИСТААУТОР, АБРО, Сдружение „Цифрова република“, GOOGLE, както и Международен правен център ILAC. 3 от заинтересованите страни са на мнение, че евентуалното въвеждане на такъв механизъм следва да бъде предшествано от съответния анализ, който да оцени дали разширеното колективно лицензиране може да бъде приложено с позитивен ефект и да подобри единния цифров пазар, а други две смятат, че не е налице необходимост от въвеждането на такъв механизъм, доколкото сега действащите текстове на ЗАПСП предоставят максимално широка възможност за колективно лицензиране. Има изразено едно становище, че механизмът следва да се въведе в конкретно посочени области.

По отношение на въпроса за подходящия орган по смисъла на чл.13 от Директива 790 становища са дали част от заинтересованите страни: МУЗИКАУТОР, АРТИСТААУТОР, АБРО, както и Международен правен център ILAC. Становищата са разнопосочни, като се застъпват мнения и в полза на медиацията, и в полза на създаване на нарочен нов орган на изпълнителната власт, както и въвеждане на арбитражно производство.

Със Заповед РД9К-11 от 15.01.2021 г. на министъра на културата е създадена работна група, която да подготви проект на закон за въвеждане в българското законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/789. В работната група са включени представители на министерството, както и на заинтересованите страни. В периода от 25.01.2021 г. до 08.03.2021 г. са проведени 7 онлайн срещи на работната група, на която са обсъждани предложенията за изменения и допълнения в ЗАПСП.

Със Заповед РД09-284 от 17.03.2021 г. на министъра на културата е създадена работна група, която да подготви проект на закон за въвеждане в българското законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/790. В работната група са включени представители на министерството, както и на заинтересованите страни. В периода от 22.03.2021 г. до 25.05.2021 г. са проведени 11 онлайн срещи на работната група, на която са обсъждани предложенията за изменения и допълнения в ЗАПСП.

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове
Финалният вариант на законопроекта ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации за получаване на становища от заинтересованите страни като срокът за това ще бъде определен на 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултациялни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
 Не

Приемането на нормативния акт произтича от Директива (ЕС) 2019/789 за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета и от Директива (ЕС) 2019/790 относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО.

На ниво ЕС е извършената оценка на въздействието на двете Директиви - <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/impact-assessment-modernisation-eu-copyright-rules>

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

- Да
 Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

.....
.....
Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Договор за функционирането на Европейския съюз
2. Съобщение на Комисията — Актуализиране на данните, използвани при изчисляването на еднократно платимите суми и периодичните имуществени санкции, предлагани от Комисията на Съда на Европейския съюз в производствата за установяване на неизпълнение на задължения (2019/С 309/01)
2. Оценка на въздействието на модернизиранието на правилата на ЕС за авторско право

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Мехти Меликов, директор на дирекция „Авторско право и сродните му права“, Министерство на културата

Дата: 30 юли 2021 г.

Подпис: ...

